FEDERICO GARCÍA LORCA

KANLI DÜĞÜN

(İSPANYOLCA - TÜRKÇE)

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İSPANYOLCA ASLINDAN ÇEVİREN: ROZA HAKMEN

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

IX. BASIM

Federico Garcia Lorca (1898-1936): Şiirleri ve oyunlarında halk kültürü unsurlarını modern içerikle harmanlama gücüyle İspanya'nın 20. yüzyıl başında dünya kültürüne önemli katkıda bulunan yazarlarındandı. İspanya İç Savaşı sırasında Franco'cu güçler tarafından tutuklanıp kurşuna dizildi. En önemli yapıtlarından Kanlı Düğün *1933'te yayımlandı. Dünyanın pek çok ülkesinde defalarca sahnelendi.*

Roza Hakmen (1956): Türkçenin en önemli Fransızca, İngilizce ve İspanyolca çevirmenlerinden. Don Kişot, Kayıp Zamanın İzinde, Çanlar Kimin İçin Çalıyor *ve* Vampirle Konuşma *çevirilerinden yalnızca birkaçı.*

9 789754 587449

13 TL

Genel Yayın: 943

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941
Maarif Vekili
Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

FEDERICO GARCÍA LORCA
KANLI DÜĞÜN

ÖZGÜN ADI
BODAS DE SANGRE

İSPANYOLCA ASLINDAN ÇEVİREN
ROZA HAKMEN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2006
Sertifika No: 40077

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

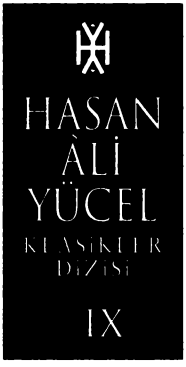
I. BASIM MAYIS 2006, İSTANBUL
IX. BASIM MAYIS 2020, İSTANBUL

ISBN 978-975-458-744-9 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
YILDIZ MÜCELLİT MATBAACILIK VE YAYINCILIK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
MALTEPE MAH GÜMÜŞSUYU CAD. DALGIÇ ÇARŞISI APT. NO: 3/4
ZEYTİNBURNU/İSTANBUL
TEL: (0212) 613 17 33
FAKS (0212) 501 31 17
SERTİFİKA NO: 46025

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

FEDERICO GARCÍA LORCA

KANLI DÜĞÜN

(İSPANYOLCA - TÜRKÇE)

İSPANYOLCA ASLINDAN ÇEVİREN:
ROZA HAKMEN

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Bodas De Sangre

Federico García Lorca

(1933)

POEMA TRÁGICO EN TRES ACTOS Y SIETE CUADROS

Kanlı Düğün

Federico García Lorca

(1933)

TRAJEDİ, ÜÇ PERDE, YEDİ SAHNE

Personajes:

LA MADRE
LA NOVIA
LA SUEGRA
LA MUJER DE LEONARDO
LA CRIADA
LA VECINA
MUCHACHAS
LEONARDO
EL NOVIO
EL PADRE DE LA NOVIA
LA LUNA
LA MUERTE
LEÑADORES
MOZOS

Kişiler:

ANNE
GELİN
KAYINVALİDE
LEONARDO'NUN KARISI
HİZMETÇİ
KOMŞU KADIN
GENÇ KIZLAR
LEONARDO
DAMAT
GELİNİN BABASI
AY
ÖLÜM
ODUNCULAR
DELİKANLILAR

Acto Primero

Birinci Perde

Cuadro Primero

Habitación pintada de amarillo.

NOVIO: (*Entrando*) Madre.

MADRE: ¿Que?

NOVIO: Me voy.

MADRE: ¿Adónde?

NOVIO:A la viña. (*Va a salir*)

MADRE: Espera.

NOVIO:¿Quieres algo?

MADRE: Hijo, el almuerzo.

NOVIO:Déjalo. Comeré uvas. Dame la navaja.

MADRE: ¿Para qué?

NOVIO: (*Riendo*) Para cortarlas.

MADRE: (*Entre dientes y buscándola*) La navaja, la navaja... Malditas sean todas y el bribón que las inventó.

NOVIO:Vamos a otro asunto.

MADRE: Y las escopetas, y las pistolas, y el cuchillo más pequeño, y hasta las azadas y los bieldos de la era.

NOVIO:Bueno.

MADRE: Todo lo que puede cortar el cuerpo de un hombre. Un hombre hermoso, con su flor en la boca, que sale a las viñas o va a sus olivos propios, porque son de él, heredados...

NOVIO: (*Bajando la cabeza*) Calle usted.

Birinci Sahne

Sarıya boyalı bir oda.

DAMAT: (*Girer.*) Anne.

ANNE: Ne?

DAMAT: Ben gidiyorum.

ANNE: Nereye?

DAMAT: Bağa. (*Çıkmak üzeredir.*)

ANNE: Bekle.

DAMAT: Bir şey mi istedin?

ANNE: Oğlum, kahvaltı.

DAMAT: Boşver. Üzüm yerim. Sustalıyı versene.

ANNE: Niçin?

DAMAT: (*Güler.*) Üzümü kesmek için.

ANNE: (*Sustalıyı arar, homurdanarak*) Sustalı, sustalı... Sustalıya da, sustalıyı icat eden alçağa da lanet olsun.

DAMAT: Konuyu değiştirelim.

ANNE: Tüfeğe de, tabancaya da, bıçağın en ufağına da, hattâ çapaya ve tırmığa da lanet olsun.

DAMAT: Tamam.

ANNE: Adamın vücudunu kesebilecek her şeye lanet olsun. Yakışıklı bir adam, ağzında çiçeği, bağa veya zeytinliğine gider, kendisine aittir bunlar, miras kalmıştır...

DAMAT: (*Başını eğer.*) Sus anne.

MADRE: ... y ese hombre no vuelve. O si vuelve es para ponerle una palma encima o un plato de sal gorda para que no se hinche. No sé cómo te atreves a llevar una navaja en tu cuerpo, ni cómo yo dejo a la serpiente dentro del arcón.

NOVIO:¿Está bueno ya?

MADRE: Cien años que yo viviera no hablaría de otra cosa. Primero, tu padre, que me olía a clavel y lo disfruté tres años escasos. Luego, tu hermano. ¿Y es justo y puede ser que una cosa pequeña como una pistola o una navaja pueda acabar con un hombre, que es un toro? No callaría nunca. Pasan los meses y la desesperación me pica en los ojos y hasta en las puntas del pelo.

NOVIO: (*Fuerte*) ¿Vamos a acabar?

MADRE: No. No vamos a acabar. ¿Me puede alguien traer a tu padre y a tu hermano? Y luego, el presidio. ¿Qué es el presidio? ¡Allí comen, allí fuman, allí tocan los instrumentos! Mis muertos llenos de hierba, sin hablar, hechos polvo; dos hombres que eran dos geranios... Los matadores, en presidio, frescos, viendo los montes...

NOVIO:¿Es que quiere usted que los mate?

MADRE: No... Si hablo, es porque... ¿Cómo no voy a hablar viéndote salir por esa puerta? Es que no me gusta que lleves navaja. Es que.... que no quisiera que salieras al campo.

NOVIO: (*Riendo*) ¡Vamos!

MADRE: Que me gustaría que fueras una mujer. No te irías al arroyo ahora y bordaríamos las dos cenefas y perritos de lana.

NOVIO: (*Coge de un brazo a la madre y ríe*) Madre, ¿y si yo la llevara conmigo a las viñas?

MADRE: ¿Qué hace en las viñas una vieja? ¿Me ibas a meter debajo de los pámpanos?

NOVIO: (*Levantándola en sus brazos*) Vieja, revieja, requetevieja.

MADRE: Tu padre sí que me llevaba. Eso es buena cas-

ANNE: ...ve o adam geri dönmez. Dönerse de üstüne bir hurma yaprağı veya bir tabak tuz konur, şişmesin diye. Üstünde sustalı taşımaya nasıl cesaret ediyorsun bilmem; ya ben yılanı sandıkta nasıl tutuyorum?

DAMAT: Yetmez mi artık?

ANNE: Daha yüz yıl da yaşasam, başka laf konuşmazdım. Önce baban; karanfil kokardı, ancak üç yıl varabildim keyfine. Sonra ağabeyin. Bir tabanca, bir sustalı, ufacık bir şey, nasıl olur da boğa gibi bir adamı yok edebilir; adalet mi bu? Asla susmayacağım. Aylar geçtikçe umutsuzluk gözlerimi yakıyor, saçlarımın ucu bile acıyor.

DAMAT: (*Sertçe*) Keser misin?

ANNE: Hayır. Kesmeyeceğim. Babanı bana kim geri getirebilir? Ya ağabeyini? Hapishaneymiş. Hapishane nedir ki? Orada yemek de yiyorlar, sigara da içiyorlar, çalgı da çalıyorlar! Benim ölülerimi ise ot bürümüş, suskunlar, toprak olmuşlar, sardunyalar misali iki adam... Katilleri hapishanede, dipdiri, dağları seyrediyorlar...

DAMAT: Onları öldürmemi mi istiyorsun?

ANNE: Hayır...Konuşmamın sebebi... Senin şu kapıdan çıkışını görüp de nasıl konuşmayayım? Sustalı taşımandan hoşlanmıyorum işte. Aslında... tarlaya gitmeni istemiyorum.

DAMAT: (*Gülerek*) Hiç olur mu?

ANNE: Keşke kadın olsaydın. Şimdi dereye gitmezdin, seninle süslü şeritler, yünden köpekler işlerdik.

DAMAT: (*Anne'nin kolunu tutup güler.*) Anne, istersen seni bağa götüreyim.

ANNE: İhtiyar kadın bağda ne yapsın? Asmaların altına mı saklayacaksın beni?

DAMAT: (*Anne'yi kucaklayıp havaya kaldırır.*) Annem, ihtiyar annem, pinpon annem.

ANNE: Ama baban götürürdü beni bağa. Temiz soy belli olur. Kan çeker. Deden her köşe başına bir evlat bırakmış.

ta. Sangre. Tu abuelo dejó a un hijo en cada esquina. Eso me gusta. Los hombres, hombres, el trigo, trigo.

NOVIO: ¿Y yo, madre?

MADRE: ¿Tú, qué?

NOVIO: ¿Necesito decírselo otra vez?

MADRE: (*Seria*) ¡Ah!

NOVIO:¿Es que le parece mal?

MADRE: No.

NOVIO:¿Entonces...?

MADRE: No lo sé yo misma. Así, de pronto, siempre me sorprende. Yo sé que la muchacha es buena. ¿Verdad que sí? Modosa. Trabajadora. Amasa su pan y cose sus faldas, y siento, sin embargo, cuando la nombro, como si me dieran una pedrada en la frente.

NOVIO:Tonterías.

MADRE: Más que tonterías. Es que me quedo sola. Ya no me queda más que tú, y siento que te vayas.

NOVIO:Pero usted vendrá con nosotros.

MADRE: No. Yo no puedo dejar aquí solos a tu padre y a tu hermano. Tengo que ir todas las mañanas, y si me voy es fácil que muera uno de los Felix, uno de la familia de los matadores, y lo entierren al lado. ¡Y eso sí que no! ¡Ca! ¡Eso sí que no! Porque con las uñas los desentierro y yo sola los machaco contra la tapia.

NOVIO: (*Fuerte*) Vuelta otra vez.

MADRE: Perdóname. (*Pausa*) ¿Cuánto tiempo llevas en relaciones?

NOVIO: Tres años. Ya pude comprar la viña.

MADRE: Tres años. Ella tuvo un novio, ¿no?

NOVIO: No sé. Creo que no. Las muchachas tienen que mirar con quien se casan.

MADRE: Sí. Yo no miré a nadie. Miré a tu padre, y cuando lo mataron miré a la pared de enfrente. Una mujer con un hombre, y ya está.

Böylesini severim ben. Erkek has erkek olmalı, buğday da has buğday.

DAMAT: Ya ben, anne?

ANNE: Ne olmuş sana?

DAMAT: Bir daha mı söylemem lazım?

ANNE: (*Ciddi*) Ah!

DAMAT: İtirazın mı var?

ANNE: Hayır.

DAMAT: Madem öyle?

ANNE: Ben de bilmiyorum. Böyle birdenbire olunca hep şaşırıyorum. Kız iyi bir kız, biliyorum. Öyle değil mi? Terbiyeli. Çalışkan. Hamurunu yoğuruyor, eteğini dikiyor; yine de adını andığım zaman, alnımın ortasına bir taş atılmış gibi oluyorum.

DAMAT: Saçmalık bunlar.

ANNE: Saçmalıktan öte. Yalnız kalacağım da ondan. Senden başka kimsem kalmadı, gidiyorsun diye üzülüyorum.

DAMAT: Ama sen de geleceksin bizimle.

ANNE: Hayır. Babanla ağabeyini burada yalnız bırakamam. Her sabah yanlarına gitmem lazım; hem buradan ayrılırsam, Felix'lerden, katillerin ailesinden biri ölecek olsa, onların yanına gömüverirler. Hayatta izin vermem! Asla! İzin vermem! Tırnaklarımla kazarım mezarlarını, kendi ellerimle duvara çarpar, parçalarım onları.

DAMAT: (*Sertçe*) Gene başladın.

ANNE: Kusura bakma. (*Sessizlik.*) Ne zamandır nişanlısınız?

DAMAT: Üç yıldır. Bağı satın alabildim sonunda.

ANNE: Üç yıl. Daha önce bir nişanlısı olmuş, değil mi?

DAMAT: Bilmem. Sanmıyorum. Hem kızlar evlenecekleri kocaya önce iyice bir bakmalı.

ANNE: Evet. Ben kimseye bakmadım. Babana baktım, onu öldürdükleri zaman da karşıki duvara baktım. Bir kadına bir adam, işte o kadar.

NOVIO: Usted sabe que mi novia es buena.

MADRE: No lo dudo. De todos modos, siento no saber cómo fue su madre.

NOVIO: ¿Qué más da?

MADRE: (*Mirándole*) Hijo.

NOVIO: ¿Qué quiere usted?

MADRE: ¡Que es verdad! ¡Que tienes razón! ¿Cuándo quieres que la pida?

NOVIO: (*Alegre*) ¿Le parece bien el domingo?

MADRE: (*Seria*) Le llevaré los pendientes de azófar, que son antiguos, y tú le compras...

NOVIO: Usted entiende más...

MADRE: Le compras unas medias caladas, y para ti dos trajes... ¡Tres! ¡No te tengo más que a tí!

NOVIO: Me voy. Mañana iré a verla.

MADRE: Sí, sí; y a ver si me alegras con seis nietos, o lo que te dé la gana, ya que tu padre no tuvo lugar de hacérmelos a mí.

NOVIO: El primero para usted.

MADRE: Sí, pero que haya niñas. Que yo quiero bordar y hacer encaje y estar tranquila.

NOVIO: Estoy seguro que usted querrá a mi novia.

MADRE: La querré. (*Se dirige a besarlo y reacciona*) Anda, ya estás muy grande para besos. Se los das a tu mujer. (*Pausa. Aparte*) Cuando lo sea.

NOVIO: Me voy.

MADRE: Que caves bien la parte del molinillo, que la tienes descuidada.

NOVIO: ¡Lo dicho!

MADRE: Anda con Dios.

(*Vase el novio. La madre queda sentada de espaldas a la puerta. Aparece en la puerta una vecina vestida de color oscuro, con pañuelo a la cabeza.*)

MADRE: Pasa.

DAMAT: Nişanlım iyi bir kız, biliyorsun.

ANNE: Hiç şüphem yok. Yine de annesini tanıyamadığıma hayıflanıyorum.

DAMAT: Ne önemi var?

ANNE: (*Oğluna bakarak*) Oğlum.

DAMAT: Senin istediğin ne?

ANNE: Doğru! Haklısın! Kızı istemeye ne zaman gideyim?

DAMAT: (*Neşeli*) Pazar günü iyi mi?

ANNE: (*Ciddi*) Pirinç küpeleri götürürüm, antikadır onlar, sen de bir şeyler alırsın...

DAMAT: Sen daha iyi bilirsin...

ANNE: Kıza işlemeli çorap alırsın, kendine de iki takım elbise... hatta üç! Senden başka kimsem yok ki!

DAMAT: Ben çıkıyorum. Yarın onu görmeye giderim.

ANNE: İyi, iyi; hadi bakalım, altı torunla sevindir beni, istediğin kadar çocuk yap; babanın bana başka evlat verecek vakti olmadı.

DAMAT: İlk çocuk senin için.

ANNE: Peki, ama kız torun da olsun. Ben nakış, dantel işlemek, rahat etmek istiyorum.

DAMAT: Nişanlımı seveceksin, eminim.

ANNE: Seveceğim. (*Oğlunu öpmeye yeltenir, sonra toparlanır.*) Hadi git, öpülecek yaşı geçtin artık. Sen karını öpersin bundan böyle. (*Sessizlik. Kendi kendine*) Karın olduğu zaman.

DAMAT: Gidiyorum.

ANNE: Küçük değirmenin orayı iyice çapala, ihmal ediyorsun.

DAMAT: Tamam!

ANNE: Yolun açık olsun.

(*Damat çıkar. Anne, sırtı kapıya dönük, oturmaya devam eder. Eşikte bir Komşu Kadın belirir; üzerinde koyu renk bir giysi, başında eşarp vardır.*)

ANNE: Girsene.

VECINA: ¿Cómo estás?

MADRE: Ya ves.

VECINA: Yo bajé a la tienda y vine a verte. ¡Vivimos tan lejos...!

MADRE: Hace veinte años que no he subido a lo alto de la calle.

VECINA: Tú estas bien.

MADRE: ¿Lo crees?

VECINA: Las cosas pasan. Hace dos días trajeron al hijo de mi vecina con los dos brazos cortados por la máquina. (*Se sienta.*)

MADRE: ¿A Rafael?

VECINA: Sí. Y allí lo tienes. Muchas veces pienso que tu hijo y el mío están mejor donde están, dormidos, descansando, que no expuestos a quedarse inútiles.

MADRE: Calla. Todo eso son invenciones, pero no consuelos.

VECINA: ¡Ay!

MADRE: ¡Ay!Pausa)

VECINA: (*Triste*) ¿Y tu hijo?

MADRE: Salió.

VECINA: ¡Al fin compró la viña!

MADRE: Tuvo suerte.

VECINA: Ahora se casará.

MADRE: (*Como despertando y acercando su silla a la silla de la vecina.*) Oye.

VECINA: (*En plan confidencial*) Dime.

MADRE: ¿Tú conoces a la novia de mi hijo?

VECINA: ¡Buena muchacha!

MADRE: Sí, pero...

VECINA: Pero quien la conozca a fondo no hay nadie. Vive sola con su padre allí, tan lejos, a diez leguas de la casa más cerca. Pero es buena. Acostumbrada a la soledad.

MADRE: ¿Y su madre?

KOMŞU KADIN: Nasılsın?

ANNE: Gördüğün gibi.

KOMŞU KADIN: Dükkâna kadar indim de, uğrayayım dedim. Pek uzak oturuyoruz!

ANNE: Yirmi yıldır sokağın başına çıkmadım.

KOMŞU KADIN: İyisin ama.

ANNE: Öyle mi?

KOMŞU KADIN: Her şey gelip geçici. İki gün önce komşunun oğlunu getirdiler, iki kolunu makineye kaptırmış. (*Oturur.*)

ANNE: Rafael mi?

KOMŞU KADIN: Evet. Elden ne gelir? Bazen düşünüyorum, senin oğlun da, benimki de oldukları yerde daha iyiler diyorum, huzur içinde uyuyorlar, hiçbir işe yaramadan yaşamıyorlar bari.

ANNE: Sus. Bunlar kandırmaca, teselli değil.

KOMŞU KADIN: Aah, ah!

ANNE: Ah! (*Sessizlik.*)

KOMŞU KADIN: (*Üzgün*) Oğlun nerede?

ANNE: Çıktı.

KOMŞU KADIN: Sonunda bağı aldı!

ANNE: Şansı yaver gitti.

KOMŞU KADIN: Evlenir artık.

ANNE: (*Birden hatırlamış gibi, iskemlesini komşu kadının iskemlesine yaklaştırır.*) Baksana.

KOMŞU KADIN: (*Sır paylaşma havasında*) Söyle.

ANNE: Sen oğlumun nişanlısını tanıyor musun?

KOMŞU KADIN: Çok iyi kız!

ANNE: Evet, ama...

KOMŞU KADIN: Zaten kızı çok iyi tanıyan yok. Babasıyla tek başına o ücra yerde yaşıyor, en yakın ev on fersah uzakta. İyi kız ama. Yalnızlığa alışık.

ANNE: Ya annesi?

VECINA: A su madre la conocí. Hermosa. Le relucía la cara como un santo; pero a mí no me gustó nunca. No quería a su marido.

MADRE: (*Fuerte*) Pero ¡cuántas cosas sabéis las gentes!

VECINA: Perdona. No quisiera ofender; pero es verdad. Ahora, si fue decente o no, nadie lo dijo. De esto no se ha hablado. Ella era orgullosa.

MADRE: ¡Siempre igual!

VECINA: Tú me preguntaste.

MADRE: Es que quisiera que ni a la viva ni a la muerte las conociera nadie. Que fueran como dos cardos, que ninguna persona los nombra y pinchan si llega el momento.

VECINA: Tienes razón. Tu hijo vale mucho.

MADRE: Vale. Por eso lo cuido. A mí me habían dicho que la muchacha tuvo novio hace tiempo.

VECINA: Tendría ella quince años. Él se casó ya hace dos años con una prima de ella, por cierto. Nadie se acuerda del noviazgo.

MADRE: ¿Cómo te acuerdas tú?

VECINA: ¡Me haces unas preguntas...!

MADRE: A cada uno le gusta enterarse de lo que le duele. ¿Quién fue el novio?

VECINA: Leonardo.

MADRE: ¿Qué Leonardo?

VECINA: Leonardo, el de los Félix.

MADRE: (*Levantándose*) ¡De los Félix!

VECINA: Mujer, ¿qué culpa tiene Leonardo de nada? Él tenía ocho años cuando las cuestiones.

MADRE: Es verdad... Pero oigo eso de Félix y es lo mismo (*entre dientes*) Félix que llenárseme de cieno la boca (*escupe*), y tengo que escupir, tengo que escupir por no matar.

VECINA: Repórtate. ¿Qué sacas con eso?

KOMŞU KADIN: Annesini de tanırdım. Güzel kadındı. Azizeler gibi nurlu bir yüzü vardı; ben hoşlanmazdım ama. Kocasını sevmezdi.

ANNE: (*Sertçe*) Elalem ne çok şey biliyormuş böyle!

KOMŞU KADIN: Kusura bakma. Seni kırmak istemezdim, ama dediklerim doğru. Namusuna gelince, bu konuda kimseden bir şey duymadım. Hiç konusu olmadı. Gururlu bir kadındı.

ANNE: Hiç değişmiyorsun!

KOMŞU KADIN: Sen sordun.

ANNE: Keşke ölüsünü de, dirisini de kimse tanımasaydı. Anne-kız, kimsenin adını anmadığı, gerekirse batan devedikenleri gibi olsalardı.

KOMŞU KADIN: Haklısın. Oğlun çok kıymetli.

ANNE: Öyledir. Onun için üstüne titriyorum. Benim duyduğuma göre, kız bir zamanlar başkasıyla nişanlıymış.

KOMŞU KADIN: O sıralar on beş yaşlarındaydı herhalde. Oğlan iki yıl önce evlendi, hem de kızın bir akrabasıyla. O nişanı da hatırlayan kalmadı.

ANNE: Sen nasıl hatırlıyorsun?

KOMŞU KADIN: Nereden bulursun bu soruları!

ANNE: Herkes kendi yarasını deşmekten hoşlanır. Nişanlısı kimdi?

KOMŞU KADIN: Leonardo.

ANNE: Hangi Leonardo?

KOMŞU KADIN: Felix'lerin Leonardo.

ANNE: Felix'lerin mi!

KOMŞU KADIN: Leonardo'nun ne suçu var, be kadın? Olay olduğunda sekiz yaşındaydı.

ANNE: Doğru... Ama Felix adını ne zaman duysam aynı şey oluyor. (*Mırıldanarak*) Felix'i duyuyorum, ağzıma çamur doluyor sanki; (*tükürür*) tükürmem gerekiyor, öldürmemek için tükürmem gerekiyor.

KOMŞU KADIN: Toparlan biraz, böyle yapmakla ne geçiyor eline?

MADRE: Nada. Pero tú lo comprendes.

VECINA: No te opongas a la felicidad de tu hijo. No le digas nada. Tú estás vieja. Yo, también. A ti y a mí nos toca callar.

MADRE: No le diré nada.

VECINA: (*Besándola*) Nada.

MADRE: (*Serena*) ¡Las cosas...!

VECINA: Me voy, que pronto llegará mi gente del campo.

MADRE: ¿Has visto qué día de calor?

VECINA: Iban negros los chiquillos que llevan el agua a los segadores. Adiós, mujer.

MADRE: Adiós.

(*Se dirige a la puerta de la izquierda. En medio del camino se detiene y lentamente se santigua.*)

Telón

ANNE: Hiçbir şey. Ama sen halimi anlarsın.

KOMŞU KADIN: Oğlunun saadetine karşı gelme. Hiçbir şey söyleme ona. Yaşlandın artık. Ben de öyle. Sana da, bana da, susmak düşer.

ANNE: Bir şey söylemem.

KOMŞU KADIN: (*Anne'yi öper.*) Söyleme.

ANNE: (*Sakin*) Hayat!...

KOMŞU KADIN: Ben gideyim, benimkiler birazdan döner tarladan.

ANNE: Hava bugün ne sıcak!

KOMŞU KADIN: Ekin biçenlere su götüren çocuklar kapkara olmuşlardı. Hadi, hoşçakal.

ANNE: Güle güle.

(*Anne soldaki kapıya yönelir. Yolun yarısında durur ve yavaşça haç çıkarır.*)

Perde

Cuadro Segundo

Habitación pintada de rosa con cobres y ramos de flores populares. En el centro, una mesa con mantel. Es la mañana. Suegra de Leonardo con un niño en brazos. Lo mece. La mujer, en la otra esquina, hace punto de media.

SUEGRA:
Nana, niño, nana
del caballo grande
que no quiso el agua.
El agua era negra
dentro de las ramas.
Cuando llega el puente
se detiene y canta.
¿Quién dirá, mi niño,
lo que tiene el agua
con su larga cola
por su verde sala?
MUJER: (*Bajo*)
Duérmete, clavel,
que el caballo no quiere beber.
SUEGRA:
Duérmete, rosal,
que el caballo se pone a llorar.

İkinci Sahne

Pembe boyalı bir oda, bakır eşyalar, kır çiçekleri. Ortada üzeri örtülü bir masa. Sabah vakti. Leonardo'nun Kayınvalidesi kucağındaki bebeği sallar. Karşı köşede Leonardo'nun Karısı tığ işler.

KAYINVALİDE:
Ninni yavrum, ninni.
Koca küheylan
suyu içmedi.
Su karaydı, kara
dallar arasında.
Köprüye varınca
şarkılar söylerdi.
Kimbilir, ah yavrum,
neler gizlerdi su,
uzun kuyruğuyla
yeşil odasında?
LEONARDO'NUN KARISI: (*Alçak sesle*)
Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.
KAYINVALİDE:
Uyu gül ağacım
küheylan durmuş ağlıyor.

Las patas heridas,
las crines heladas,
dentro de los ojos
un puñal de plata.
Bajaban al río.
¡Ay, cómo bajaban!
La sangre corría
más fuerte que el agua.
MUJER:
Duérmete, clavel,
que el caballo no quiere beber.
SUEGRA:
Duérmete, rosal,
que el caballo se pone a llorar.
MUJER:
No quiso tocar
la orilla mojada,
su belfo caliente
con moscas de plata.
A los montes duros
solo relinchaba
con el río muerto
sobre la garganta.
¡Ay caballo grande
que no quiso el agua!
¡Ay dolor de nieve,
caballo del alba!
SUEGRA:
¡No vengas! Detente,
cierra la ventana
con rama de sueños
y sueño de ramas.
MUJER:
Mi niño se duerme.

Ayağı kanamış,
yelesi buz kesmiş,
gözüne saplanmış
gümüşten bir hançer.
Nehre inmişlerdi.
Ah, o ne inişti!
Gürül gürül kanlar
ırmaktan taşkındı.
LEONARDO'NUN KARISI:
Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.
KAYINVALİDE:
Uyu gül ağacım,
küheylan durmuş ağlıyor.
LEONARDO'NUN KARISI:
İrkildi değince
kıyıdaki suya
yanan dudağında
gümüş sineklerle.
Sarp dağlara doğru
kişnedi yalnızca,
ölü nehrin suyu
boynuna çıkınca.
Ah, koca küheylan
suyu hiç içmedi!
Ah, o kar acısı
şafak küheylanı!
KAYINVALİDE:
Gelme sakın! Bekle,
kapat pencereyi
rüya dallarıyla
dal rüyalarıyla.
LEONARDO'NUN KARISI:
Uyudu bebeğim.

SUEGRA:
Mi niño se calla.
MUJER:
Caballo, mi niño
tiene una almohada.
SUEGRA:
Su cuna de acero.
MUJER:
Su colcha de holanda.
SUEGRA:
Nana, niño, nana.
MUJER:
¡Ay caballo grande
que no quiso el agua!
SUEGRA:
¡No vengas, no entres!
Vete a la montaña.
Por los valles grises
donde está la jaca.
MUJER: (*Mirando*)
Mi niño se duerme.
SUEGRA:
Mi niño descansa.
MUJER: (*Bajito*)
Duérmete, clavel,
que el caballo no quiere beber.
MUJER: (*Levantándose, y muy bajito*)
Duérmete, rosal.
que el caballo se pone a llorar.
(*Entran al niño. Entra Leonardo*)
LEONARDO: ¿Y el niño?
MUJER: Se durmió.
LEONARDO: Ayer no estuvo bien. Lloró por la noche.
MUJER: (*Alegre*) Hoy está como una dalia. ¿Y tú? ¿Fuiste a casa del herrador?

KAYINVALİDE:
Sustu yavrum benim.
LEONARDO'NUN KARISI:
Küheylan, yavrumun
kendi yastığı var.
KAYINVALİDE:
Beşiği çelikten.
LEONARDO'NUN KARISI:
Yorganı pamuktan.
KAYINVALİDE:
Ninni yavrum, ninni.
LEONARDO'NUN KARISI:
Ah, koca küheylan
suyu hiç içmedi!
KAYINVALİDE:
Gelme sakın, girme!
Kaç git dağlara.
Koş boz vadilere
kısrağın yanına.
LEONARDO'NUN KARISI: (*Bakar.*)
Uyudu bebeğim.
KAYINVALİDE:
Dinlen yavrum benim.
LEONARDO'NUN KARISI: (*Alçak sesle*)
Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.
KAYINVALİDE: (*Ayağa kalkar, çok alçak sesle*)
Uyu gül ağacım
küheylan durmuş ağlıyor.
(*Çocuğu içeri götürürler. Leonardo girer.*)
LEONARDO: Çocuk nerede?
LEONARDO'NUN KARISI: Uyudu.
LEONARDO: Dün iyi değildi. Gece hep ağladı.
LEONARDO'NUN KARISI: (*Neşeli*) Bugün iyi, yıldız-çiçeği gibi. Ya sen? Nalbanta gittin mi?

LEONARDO: De allí vengo. ¿Querrás creer? Llevo más de dos meses poniendo herraduras nuevas al caballo y siempre se le caen. Por lo visto se las arranca con las piedras.

MUJER: ¿Y no será que lo usas mucho?

LEONARDO: No. Casi no lo utilizo.

MUJER: Ayer me dijeron las vecinas que te habían visto al límite de los llanos.

LEONARDO: ¿Quién lo dijo?

MUJER: Las mujeres que cogen las alcaparras. Por cierto que me sorprendió. ¿Eras tú?

LEONARDO: No. ¿Qué iba a hacer yo allí en aquel secano?

MUJER: Eso dije. Pero el caballo estaba reventando de sudor.

LEONARDO: ¿Lo viste tú?

MUJER: No. Mi madre.

LEONARDO: ¿Está con el niño?

MUJER: Sí. ¿Quieres un refresco de limón?

LEONARDO: Con el agua bien fría.

MUJER: ¡Cómo no viniste a comer!...

LEONARDO: Estuve con los medidores del trigo. Siempre entretienen.

MUJER: (*Haciendo el refresco y muy tierna*) ¿Y lo pagan a buen precio?

LEONARDO: El justo.

MUJER: Me hace falta un vestido y al niño una gorra con lazos.

LEONARDO: (*Levantándose*) Voy a verlo.

MUJER: Ten cuidado, que está dormido.

SUEGRA: (*Saliendo*) Pero ¿quién da esas carreras al caballo? Está abajo, tendido, con los ojos desorbitados, como si llegara del fin del mundo.

LEONARDO: (*Agrio*) Yo.

SUEGRA: Perdona; tuyo es.

LEONARDO: Oradan geliyorum. İnanır mısın? İki aydır ata yeni nal takıp duruyorum, sürekli düşüyor. Taşlara takılıp kopuyorlar galiba.

LEONARDO'NUN KARISI: Atı fazla yoruyor olmayasın?

LEONARDO: Yok canım. Neredeyse hiç binmiyorum.

LEONARDO'NUN KARISI: Dün komşular söyledi, seni ovanın öte yanında görmüşler.

LEONARDO: Kim söyledi?

LEONARDO'NUN KARISI: Gebreotu toplayan kadınlar. Şaşırdım tabii. Sen miydin?

LEONARDO: Hayır. Ne işim var benim orada, çorak arazide?

LEONARDO'NUN KARISI: Ben de öyle dedim. Ama at ter içinde kalmış.

LEONARDO: Sen gördün mü atı?

LEONARDO'NUN KARISI: Hayır. Annem görmüş.

LEONARDO: Çocuğun yanında mı o?

LEONARDO'NUN KARISI: Evet. Limonata ister misin?

LEONARDO: Soğuk olsun ama.

LEONARDO'NUN KARISI: Yemeğe de gelmedin...

LEONARDO: Buğday kantarcılarının yanındaydım. Hep böyle oyalarlar insanı.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Limonatayı hazırlar, çok sevecen*) Verdikleri fiyat iyi mi?

LEONARDO: Rayiç neyse, o.

LEONARDO'NUN KARISI: Bana bir elbise lazım, çocuğa da bağcıklı başlık.

LEONARDO: (*Kalkar.*) Bir bakayım şuna.

LEONARDO'NUN KARISI: Yavaş ol, uyuyor.

KAYINVALİDE: (*Girer.*) Kuzum, bu atı kim koşturuyor böyle? Hayvan yere yatmış, gözleri yuvalarından uğramış, dünyanın öbür ucundan gelmiş sanırsın.

LEONARDO: (*Hırçın*) Ben.

KAYINVALİDE: Kusura bakma, at senin atın.

MUJER: (*Tímida*) Estuvo con los medidores del trigo.

SUEGRA: Por mí, que reviente.(*Se sienta.*)

(*Pausa.*)

MUJER: El refresco. ¿Está frío?

LEONARDO: Sí.

MUJER: ¿Sabes que piden a mi prima?

LEONARDO: ¿Cuándo?

MUJER: Mañana. La boda será dentro de un mes. Espero que vendrán a invitarnos.

LEONARDO: (*Serio*) No sé.

SUEGRA: La madre de él creo que no estaba muy satisfecha con el casamiento.

LEONARDO: Y quizá tenga razón. Ella es de cuidado.

MUJER: No me gusta que penséis mal de una buena muchacha.

SUEGRA: Pero cuando dice eso es porque la conoce. ¿No ves que fue tres años novia suya? (*Con intención.*)

LEONARDO: Pero la dejé. (*A su mujer.*) ¿Vas a llorar ahora? ¡Quita! (*La aparta bruscamente las manos de la cara.*) Vamos a ver al niño. (*Entran abrazados.*)

(*Aparece la muchacha, alegre. Entra corriendo*)

MUCHACHA: Señora.

SUEGRA: ¿Qué pasa?

MUCHACHA: Llegó el novio a la tienda y ha comprado todo lo mejor que había.

SUEGRA: ¿Vino solo?

MUCHACHA: No, con su madre. Seria, alta. (*La imita*) Pero ¡qué lujo!

SUEGRA: Ellos tienen dinero.

MUCHACHA: ¡Y compraron unas medias caladas!... ¡Ay, qué medias! ¡El sueño de las mujeres en medias! Mire usted: una golondrina aquí (*Señala el tobillo.*), un barco aquí (*Señala la pantorrilla.*) y aquí una rosa. (*Señala el muslo.*)

L.'NUN KARISI: (*Çekingen*) Buğdayı tarttırmaya gitmiş.

KAYINVALİDE: Bana ne, çatlatsın isterse. (*Oturur.*) (*Sessizlik.*)

LEONARDO'NUN KARISI: Limonatan soğuk mu?

LEONARDO: Evet.

L.'NUN KARISI: Biliyor musun? Amcamın kızını istemeye geliyorlar.

LEONARDO: Ne zaman?

LEONARDO'NUN KARISI: Yarın. Bir aya kadar düğün olacakmış. Bizi de çağırırlar umarım.

LEONARDO: (*Ciddi*) Bilemiyorum.

KAYINVALİDE: Bana kalırsa oğlanın annesi bu evliliğe pek gönüllü değildi.

LEONARDO: Haksız sayılmaz. O kız tehlikelidir.

LEONARDO'NUN KARISI: İyi kızdır, onun hakkında kötü düşünmeniz hoşuma gitmiyor.

KAYINVALİDE: Kızı tanıdığı için öyle söylüyor. Üç yıl boyunca onun da nişanlısı olmadı mı? (*Kasıtlı*)

LEONARDO: Ama ayrıldım sonra. (*Karısına*) Ağlıyor musun yoksa? Sakın! (*Karısının ellerini sertçe yüzünden çeker.*) Gel gidip çocuğa bakalım. (*Birbirlerine sarılıp içeri giderler.*)

(*Genç Kız neşeyle, koşarak girer.*)

GENÇ KIZ: Hanım teyze!

KAYINVALİDE: Ne var?

GENÇ KIZ: Damat dükkâna geldi, her şeyin en iyisinden aldı.

KAYINVALİDE: Tek başına mı geldi?

GENÇ KIZ: Hayır, annesiyle. Annesi ciddi, heybetli. (*Taklidini yapar.*) O şatafatı bir görseniz!

KAYINVALİDE: Çok paraları var.

GENÇ KIZ: Bir işlemeli çoraplar aldılar! Ah, o çoraplar! Her kadının rüyasına girecek cinsten! Bakın şimdi: şurasında bir kırlangıç (*ayak bileğini gösterir*), şurada bir kayık (*baldırını gösterir*), şurasında da bir gül (*bacağının üst kısmını gösterir*).

SUEGRA: ¡Niña!

MUCHACHA: ¡Una rosa con las semillas y el tallo! ¡Ay! ¡Todo en seda!

SUEGRA: Se van a juntar dos buenos capitales.

(*Aparecen Leonardo y su mujer*)

MUCHACHA: Vengo a deciros lo que están comprando.

LEONARDO: (*Fuerte*) No nos importa.

MUJER: Déjala.

SUEGRA: Leonardo, no es para tanto.

MUCHACHA: Usted dispense. (*Se va llorando.*)

SUEGRA: ¿Qué necesidad tienes de ponerte a mal con las gentes?

LEONARDO: No le he preguntado su opinión. (*Se sienta*)

SUEGRA: Está bien.

(*Pausa*)

MUJER: (*A Leonardo*) ¿Qué te pasa? ¿Qué idea te bulle por dentro de cabeza? No me dejes así, sin saber nada...

LEONARDO: Quita.

MUJER: No. Quiero que me mires y me lo digas.

LEONARDO: Déjame. (*Se levanta.*)

MUJER: ¿Adónde vas, hijo?

LEONARDO: (*Agrio*) ¿Te puedes callar?

SUEGRA: (*Enérgica, a su hija*) ¡Cállate! (*Sale Leonardo*) ¡El niño! (*Entra y vuelve a salir con él en brazos.*) (*La mujer ha permanecido de pie, inmóvil*)

Las patas heridas,
las crines heladas,
dentro de los ojos
un puñal de plata.
Bajaban al río.
La sangre corría
más fuerte que el agua.

KAYINVALİDE: Kızım!

GENÇ KIZ: Gülün tohumları, sapı, her şeyi tamam! Ah! Baştan aşağı ipekli!

KAYINVALİDE: İki büyük servet birleşecek.

(*Leonardo'yla Karısı girerler.*)

GENÇ KIZ: Neler aldıklarını anlatmaya geldim.

LEONARDO: (*Sertçe*) Bizi ilgilendirmiyor.

LEONARDO'NUN KARISI: Bırak anlatsın.

KAYINVALİDE: Leonardo, abartıyorsun.

GENÇ KIZ: Özür dilerim. (*Ağlayarak çıkar.*)

KAYINVALİDE: Elalemle kavga etmenin ne anlamı var?

LEONARDO: Size fikrinizi sormadım. (*Oturur.*)

KAYINVALİDE: Pekala.

(*Sessizlik*)

LEONARDO'NUN KARISI: (*Leonardo'ya*) Neyin var senin? Kafanın içinden neler geçiyor? Bana hiçbir şey söylemiyorsun, hiçbir şey bilmiyorum...

LEONARDO: Yeter.

L.'NUN KARISI: Hayır. Gözümün içine bakıp söyleyeceksin.

LEONARDO: Bırak beni. (*Ayağa kalkar.*)

L.'NUN KARISI: Nereye gidiyorsun hayatım?

LEONARDO: (*Hırçın*) Susar mısın?

KAYINVALİDE: (*Kızına, kararlı*) Sus! (*Leonardo çıkar.*) Çocuk! (*İçeri gider, kucağında çocukla döner.*) (*Leonardo'nun Karısı hep ayakta, kıpırtısız durmaktadır.*)

Ayağı kanamış,
yelesi buz kesmiş,
gözüne saplanmış
gümüşten bir hançer.
Nehre inmişlerdi.
Ah, o ne inişti!
Gürül gürül kanlar
ırmaktan taşkındı.

MUJER: (*Volviéndose lentamente y como soñando*)
Duérmete, clavel,
que el caballo se pone a beber.
SUEGRA:
Duérmete, rosal,
que el caballo se pone a llorar.
MUJER:
Nana, niño, nana.
SUEGRA:
Ay, caballo grande,
que no quiso el agua!
MUJER: (*Dramática*)
¡No vengas, no entres!
¡Vete a la montaña!
¡Ay dolor de nieve,
caballo del alba!
SUEGRA: (*Llorando*)
Mi niño se duerme...
MUJER: (*Llorando y acercándose lentamente*)
Mi niño descansa...
SUEGRA:
Duérmete, clavel,
que el caballo no quiere beber.
MUJER: (*Llorando y apoyándose sobre la mesa.*)
Duérmete, rosal,
que el caballo se pone a llorar.

Telón

L.'NUN KARISI: (*Ağır ağır, rüyada gibi döner.*)
Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.
KAYINVALİDE:
Uyu gül ağacım,
küheylan durmuş ağlıyor.
LEONARDO'NUN KARISI:
Ninni yavrum, ninni.
KAYINVALİDE:
Ah, koca küheylan,
suyu hiç içmedi!
LEONARDO'NUN KARISI: (*Dokunaklı*)
Gelme sakın, girme!
Kaç git dağlara!
Ah, o kar acısı,
şafak küheylanı!
KAYINVALİDE: (*Ağlar*)
Uyudu bebeğim...
L.'NUN KARISI: (*Ağlayarak yavaşça yaklaşır.*)
Dinlen yavrum benim...
KAYINVALİDE:
Uyu karanfilim,
küheylan suyu içmiyor.
L.'NUN KARISI: (*Ağlayarak masaya yaslanır.*)
Uyu gül ağacım,
küheylan durmuş ağlıyor.

Perde

Cuadro Tercero

Interior de la cueva donde vive la novia. Al fondo, una cruz de grandes flores rosa. Las puertas, redondas, con cortinajes de encaje y lazos rosa. Por las paredes, de material blanco y duro, abanicos redondos, jarros azules y pequeños espejos.

CRIADA: Pasen... (*Muy afable, llena de hipocresía humilde. Entran el novio y su madre. La madre viste de raso negro y lleva mantilla de encaje. El novio, de pana negra con gran cadena de oro.*) ¿Se quieren sentar? Ahora vienen. (*Sale.*) (*Quedan madre e hijo sentados, inmóviles como estatuas. Pausa larga.*)

MADRE: ¿Traes el reloj?

NOVIO: Sí. (*Lo saca y lo mira.*)

MADRE: Tenemos que volver a tiempo. ¡Qué lejos vive esta gente!

NOVIO: Pero estas tierras son buenas.

MADRE: Buenas; pero demasiado solas. Cuatro horas de camino y ni una casa ni un árbol.

NOVIO: Estos son los secanos.

MADRE: Tu padre los hubiera cubierto de árboles.

NOVIO: ¿Sin agua?

MADRE: Ya la hubiera buscado. Los tres años que estuvo casado conmigo, plantó diez cerezos. (*Haciendo memori-*

Üçüncü Sahne

Gelinin oturduğu mağara-evin içi. Dipte, iri pembe çiçeklerden bir haç. Yuvarlak kapılarda pembe kurdeleli dantel perdeler. Beyaz, sert malzemeden duvarlarda yuvarlak yelpazeler, mavi sürahiler, küçük aynalar.

HİZMETÇİ: Buyrun... (*Aşırı nazik, mütevazı bir riyakârlıkla davranır. Damat ve Anne girerler. Anne siyah saten giysiler içindedir, başında dantel örtü vardır. Damat siyah kadife takım giymiş, iri bir altın zincir takmıştır.*) Oturmaz mıydınız? Şimdi gelirler. (*Çıkar.*) (*Anne-oğul, oturup heykel gibi hiç kıpırdamadan dururlar. Uzun bir sessizlik.*)

ANNE: Saatin yanında mı?

DAMAT: Evet. (*Saati çıkarıp bakar.*)

ANNE: Dönüşte geç kalmayalım. Ne kadar uzakta oturuyor bu insanlar!

DAMAT: Ama arazi güzel.

ANNE: Güzel ama pek ıssız. Dört saatlik yolda ne bir ev var, ne bir ağaç.

DAMAT: Çorak arazi de ondan.

ANNE: Baban olsa buraları ağaçla kaplardı.

DAMAT: Su olmadan ha?

ANNE: Suyu bulurdu bir yerden. Benimle üç yıl evli kaldı, o arada on tane kiraz ağacı dikti. (*Hatırlar.*) Değirmenin

a.) Los tres nogales del molino, toda una viña y una planta que se llama Júpiter, que da flores encarnadas, y se secó. (*Pausa.*)

NOVIO: (*Por la novia*) Debe estar vistiéndose.

(*Entra el padre de la novia. Es anciano, con el cabello blanco, reluciente. Lleva la cabeza inclinada. La madre y el novio se levantan y se dan las manos en silencio.*)

PADRE: ¿Mucho tiempo de viaje?

MADRE: Cuatro horas. (*Se sientan.*)

PADRE: Habéis venido por el camino más largo.

MADRE: Yo estoy ya vieja para andar por las terreras del río.

NOVIO: Se marea. (*Pausa*)

PADRE: Buena cosecha de esparto.

NOVIO: Buena de verdad.

PADRE: En mi tiempo, ni esparto daba esta tierra. Ha sido necesario castigarla y hasta llorarla, para que nos dé algo provechoso.

MADRE: Pero ahora da. No te quejes. Yo no vengo a pedirte nada.

PADRE: (*Sonriendo*) Tú eres más rica que yo. Las viñas valen un capital. Cada pámpano una moneda de plata. Lo que siento es que las tierras.... ¿entiendes?... estén separadas. A mí me gusta todo junto. Una espina tengo en el corazón, y es la huertecilla esa metida entre mis tierras, que no me quieren vender por todo el oro del mundo.

NOVIO: Eso pasa siempre.

PADRE: Si pudiéramos con veinte pares de bueyes traer tus viñas aquí y ponerlas en la ladera. ¡Qué alegría!...

MADRE: ¿Para qué?

PADRE: Lo mío es de ella y lo tuyo de él. Por eso. Para verlo todo junto, ¡que junto es una hermosura!

NOVIO: Y sería menos trabajo.

MADRE: Cuando yo me muera, vendéis aquello y compráis aquí al lado.

oradaki üç ceviz ağacı, koca bir bağ, bir de erendiz denen bitki, koyu pembe çiçekler açar; kurudu sonra. (*Sessizlik.*)

DAMAT: (*Gelini kastederek*) Giyiniyor herhalde.

(*Gelinin Babası girer. Bembeyaz saçlı bir ihtiyardır. Başı eğik yürür. Anne ve Damat ayağa kalkıp konuşmadan tokalaşırlar.*)

BABA: Yol uzun sürdü mü?

ANNE: Dört saat. (*Otururlar.*)

BABA: Uzun yoldan gelmişsiniz.

ANNE: Ben artık yaşlandım, o nehir yollarına, uçurumlara dayanamıyorum.

DAMAT: Başı dönüyor. (*Sessizlik*)

BABA: Halfa iyi ürün verdi.

DAMAT: İyiydi gerçekten.

BABA: Benim zamanımda bu arazide halfa bile yetişmezdi. Toprak faydalı bir şey versin diye onu cezalandırmak, hattâ ağlayıp yakarmak zorunda kaldık.

ANNE: Şimdi ürün veriyor ama. Şikâyet etme. Ben senden bir şey istemeye gelmedim.

BABA: (*Gülümser.*) Sen benden daha zenginsin. Sizin bağlar bir servet değerinde. Her asma bir gümüş eder. Benim üzüldüğüm şey, arazilerin birbirinden ayrı olması... anlatabiliyor muyum? Ben bütün arazinin bir arada olmasını isterim. Kalbimde bir yara var, o da arazimin orta yerindeki ufacık bir sebze bahçesi; dünyanın parasını versem satmıyorlar.

DAMAT: Hep öyle olur.

BABA: Yirmi çift öküz koşup senin bağları buraya getirebilsek, yamaca yerleştirebilsek ne güzel olurdu!

ANNE: Niyeymiş o?

BABA: Benim malım kızımın, seninki de oğlunun sayılır. İşte bunun için. Hepsini bir arada görmek için; asıl güzel olan budur!

DAMAT: Hem daha az iş olurdu.

ANNE: Ben ölünce onu satar, buraya bitişik bir yer alırsınız.

PADRE: Vender, ¡vender! ¡Bah!; comprar hija, comprarlo todo. Si yo hubiera tenido hijos hubiera comprado todo este monte hasta la parte del arroyo. Porque no es buena tierra; pero con brazos se la hace buena, y como no pasa gente no te roban los frutos y puedes dormir tranquilo. (*Pausa.*)

MADRE: Tú sabes a lo que vengo.

PADRE: Sí.

MADRE: ¿Y qué?

PADRE: Me parece bien. Ellos lo han hablado.

MADRE: Mi hijo tiene y puede.

PADRE: Mi hija también.

MADRE: Mi hijo es hermoso. No ha conocido mujer. La honra más limpia que una sábana puesta al sol.

PADRE: Qué te digo de la mía. Hace las migas a las tres, cuando el lucero. No habla nunca; suave como la lana, borda toda clase de bordados y puede cortar una maroma con los dientes.

MADRE: Dios bendiga su casa.

PADRE: Que Dios la bendiga.

(*Aparece la criada con dos bandejas. Una con copas y la otra con dulces.*)

MADRE: (*Al hijo*) ¿Cuándo queréis la boda?

NOVIO: El jueves próximo.

PADRE: Día en que ella cumple veintidós años justos.

MADRE: ¡Veintidós años! Esa edad tendría mi hijo mayor si viviera. Que viviría caliente y macho como era, si los hombres no hubieran inventado las navajas.

PADRE: En eso no hay que pensar.

MADRE: Cada minuto. Métete la mano en el pecho.

PADRE: Entonces el jueves. ¿No es así?

NOVIO: Así es.

PADRE: Los novios y nosotros iremos en coche hasta la iglesia, que está muy lejos, y el acompañamiento en los carros y en las caballerías que traigan.

BABA: Satmak mı! Ne satması! Almak lazım kızım, hepsini almak lazım. Benim erkek evladım olsaydı, dereye kadar bütün bu tepeyi alırdım. Toprak iyi değildir burada, ama bileğe kuvvet, düzeltilir; gelen geçen, meyveni çalan da olmaz, rahat uyursun. (*Sessizlik*)

ANNE: Gelişimin sebebi malum.

BABA: Evet.

ANNE: Eee?

BABA: Bence münasiptir. Onlar aralarında anlaşmış.

ANNE: Benim oğlumun serveti de, sağlığı da yerinde.

BABA: Benim kızın da öyle.

ANNE: Oğlum yakışıklıdır. Hayatına başka kadın girmemiştir. Namusludur, güneşe serilmiş çarşaftan daha temizdir.

BABA: Benim kız methetmekle bitmez. Saat üçte, Çobanyıldızıyla birlikte kalkıp ekmek yoğurur. Ağzı var, dili yok; vur ensesine, al lokmasını; her türlü nakış gelir elinden; dişleriyle bir halatı koparır.

ANNE: Tanrı yuvalarını kutsasın.

BABA: Amin.

(*Hizmetçi iki tepsiyle girer. Birinde kadehler, ötekinde tatlılar vardır.*)

ANNE: (*Oğluna*) Düğün ne zaman olsun?

DAMAT: Haftaya perşembe.

BABA: Kız o gün yirmi iki yaşını bitirecek.

ANNE: Yirmi iki mi! Büyük oğlum yaşasaydı, o yaşta olacaktı. İnsanlar sustalıyı icat etmemiş olsa, kanlı canlı bir erkek olarak yaşamaya devam edecekti.

BABA: Düşünmemek daha iyi.

ANNE: Her an aklımda. Elini vicdanına koyup düşün.

BABA: Perşembeye öyleyse. Değil mi?

DAMAT: Evet.

BABA: Bizler gelin ve damatla birlikte kiliseye kadar faytonla gideriz, kilise çok uzakta; davetliler de kendi arabalarıyla, binek hayvanlarıyla gelirler.

MADRE: Conformes.

(*Pasa la criada*)

PADRE: Dile que ya puede entrar. (*A la madre.*) Celebraré mucho que te guste.

(*Aparece la novia. Trae las manos caídas en actitud modesta y la cabeza baja.*)

MADRE: Acércate. ¿Estás contenta?

NOVIA: Sí, señora.

PADRE: No debes estar seria. Al fin y al cabo ella va a ser tu madre.

NOVIA: Estoy contenta. Cuando he dado el sí es porque quiero darlo.

MADRE: Naturalmente. (*Le coge la barbilla.*) Mírame.

PADRE: Se parece en todo a mi mujer.

MADRE: ¿Sí? ¡Qué hermoso mirar! ¿Tú sabes lo que es casarse, criatura?

NOVIA: (*Seria*) Lo sé.

MADRE: Un hombre, unos hijos y una pared de dos varas de ancho para todo lo demás.

NOVIO: ¿Es que hace falta otra cosa?

MADRE: No. Que vivan todos, ¡eso! ¡Que vivan!

NOVIA: Yo sabré cumplir.

MADRE: Aquí tienes unos regalos.

NOVIA: Gracias.

PADRE: ¿No tomamos algo?

MADRE: Yo no quiero. (*Al novio.*) ¿Y tú?

NOVIO: Tomaré. (*Toma un dulce. La novia toma otro.*)

PADRE: (*Al novio*) ¿Vino?

MADRE: No lo prueba.

PADRE: ¡Mejor!

(*Pausa. Todos están de pie.*)

NOVIO: (*A la novia*) Mañana vendré.

NOVIA: ¿A qué hora?

NOVIO: A las cinco.

ANNE: Anlaştık.

(*Hizmetçi geçer.*)

BABA: Söyle ona, gelebilir artık. (*Anne'ye*) Kızımı beğenirsen çok sevineceğim.

(*Gelin girer. Alçakgönüllü bir edayla kollarını iki yana sarkıtmış, başını eğmiştir.*)

ANNE: Yaklaş bakalım. Memnun musun?

GELİN: Evet efendim.

BABA: O kadar resmî olma. Eninde sonunda annen olacak.

GELİN: Memnunum. İsteyerek evet dedim.

ANNE: Tabii. (*Gelin'in çenesini tutar.*) Bak bakayım yüzüme.

BABA: Tıpkı karıma benzer.

ANNE: Öyle mi? Ne güzel gözler bunlar! Kızcağızım, sen evlenmek nedir, biliyor musun?

GELİN: (*Ciddi*) Biliyorum.

ANNE: Bir erkek, çocuklar ve geri kalan her şey için de iki metre eninde bir duvar.

DAMAT: Başka ne gerekir ki?

ANNE: Hiç. Hepsi yaşasın, yeter! Yaşasınlar da!

GELİN: Ben üstüme düşeni yapacağım.

ANNE: Bunlar hediyelerin.

GELİN: Teşekkür ederim.

BABA: Bir şey almaz mısınız?

ANNE: Ben istemem. (*Damat'a*) Sen?

DAMAT: Ben alayım. (*Bir tatlı alır. Gelin de bir tatlı alır.*)

BABA: (*Damat'a*) Şarap?

ANNE: Ağzına koymaz.

BABA: En güzeli!

(*Sessizlik. Hepsi ayaktadır.*)

DAMAT: (*Gelin'e*) Yarın gelirim.

GELİN: Kaçta?

DAMAT: Beşte.

NOVIA: Yo te espero.

NOVIO: Cuando me voy de tu lado siento un despego grande y así como un nudo en la garganta.

NOVIA: Cuando seas mi marido ya no lo tendrás.

NOVIO: Eso digo yo.

MADRE: Vamos. El sol no espera. (*Al padre.*) ¿Conformes en todo?

PADRE: Conformes.

MADRE: (*A la criada*) Adiós, mujer.

CRIADA: Vayan ustedes con Dios.

(*La madre besa a la novia y van saliendo en silencio*)

MADRE: (*En la puerta*) Adiós, hija. (*La novia contesta con la mano*)

PADRE: Yo salgo con vosotros. (*Salen*)

CRIADA: Que reviento por ver los regalos.

NOVIA: (*Agria*) Quita.

CRIADA: ¡Ay, niña, enséñamelos!

NOVIA: No quiero.

CRIADA: Siquiera las medias. Dicen que todas son caladas. ¡Mujer!

NOVIA: ¡Ea, que no!

CRIADA: Por Dios. Está bien. Parece como si no tuvieras ganas de casarte.

NOVIA: (*Mordiéndose la mano con rabia*) ¡Ay!

CRIADA: Niña, hija, ¿qué te pasa? ¿Sientes dejar tu vida de reina? No pienses en cosas agrias. ¿Tienes motivo? Ninguno. Vamos a ver los regalos. (*Coge la caja.*)

NOVIA: (*Cogiéndola de las muñecas*) Suelta.

CRIADA: ¡Ay, mujer!

NOVIA: Suelta he dicho.

CRIADA: Tienes más fuerza que un hombre.

NOVIA: ¿No he hecho yo trabajos de hombre? ¡Ojalá fuera!

GELİN: Bekleyeceğim.

DAMAT: Senin yanından ayrılırken içim parçalanıyor, boğazıma bir yumruk oturuyor.

GELİN: Kocam olduğun zaman geçecek.

DAMAT: Ben de öyle diyorum.

ANNE: Hadi gidelim. Güneş bizi beklemez. (*Baba'ya*) Her konuda anlaştık mı?

BABA: Anlaştık.

ANNE: (*Hizmetçi'ye*) Hoşçakal.

HİZMETÇİ: Yolunuz açık olsun.

(*Anne Gelin'i öper, sessizce kapıya giderler.*)

ANNE: (*Eşikte*) Hoşçakal kızım. (*Gelin eliyle selamlayarak karşılık verir.*)

BABA: Ben sizi geçireyim. (*Çıkarlar.*)

HİZMETÇİ: Hediyelere baksak ya, merakımdan çatlayacağım.

GELİN: (*Hırçın*) Bırak şimdi.

HİZMETÇİ: Kızım, göstersene!

GELİN: Canım istemiyor.

HİZMETÇİ: Hiç değilse çorapları göster. Hepsi işlemeliymiş diyorlar. Hadi!

GELİN: Hayır dedim ya!

HİZMETÇİ: Peki, peki, tamam. Senin canın evlenmek istemiyor galiba.

GELİN: (*Öfkeyle elini ısırır.*) Aah!

HİZMETÇİ: Kızım, canım, neyin var? Prenses hayatın bitiyor diye mi üzülüyorsun? Acıklı şeyler düşünme. Bir derdin mi var? Yok. Hadi, hediyelere bakalım. (*Kutuyu alır.*)

GELİN: (*Hizmetçi'nin bileklerine yapışır.*) Bırak şunu.

HİZMETÇİ: Ah, yapma!

GELİN: Bırak dedim.

HİZMETÇİ: Erkek gibi kuvvetlisin.

GELİN: Erkek işlerini hep kendim yapmadım mı? Keşke erkek olsaydım.

CRIADA: ¡No hables así!

NOVIA: Calla he dicho. Hablemos de otro asunto.

(*La luz va desapareciendo de la escena. Pausa larga*)

CRIADA: ¿Sentiste anoche un caballo?

NOVIA: ¿A qué hora?

CRIADA: A las tres.

NOVIA: Sería un caballo suelto de la manada.

CRIADA: No. Llevaba jinete.

NOVIA: ¿Por qué lo sabes?

CRIADA: Porque lo vi. Estuvo parado en tu ventana. Me chocó mucho.

NOVIA: ¿No sería mi novio? Algunas veces ha pasado a esas horas.

CRIADA: No.

NOVIA: ¿Tú le viste?

CRIADA: Sí.

NOVIA: ¿Quién era?

CRIADA: Era Leonardo.

NOVIA: (*Fuerte*) ¡Mentira! ¡Mentira! ¿A qué viene aquí?

CRIADA: Vino.

NOVIA: ¡Cállate! ¡Maldita sea tu lengua! (*Se siente el ruido de un caballo.*)

CRIADA: (*En la ventana*) Mira, asómate. ¿Era?

NOVIA: ¡Era!

Telón rápido

HİZMETÇİ: Öyle söyleme!

GELİN: Sus dedim sana. Başka şeyden söz edelim. (*Sahnede ışık giderek azalır. Uzun sessizlik.*)

HİZMETÇİ: Dün gece at sesi duydun mu?

GELİN: Kaçta?

HİZMETÇİ: Üçte.

GELİN: Sürüden kaçmıştır.

HİZMETÇİ: Olamaz. Binicisi vardı.

GELİN: Nereden biliyorsun?

HİZMETÇİ: Gözümle gördüm. Senin pencerenin önünde durdu. Çok şaşırdım.

GELİN: Nişanlım olmasın? O saatlerde geldiği oldu.

HİZMETÇİ: Değildi.

GELİN: Kim olduğunu gördün mü?

HİZMETÇİ: Evet.

GELİN: Kimdi?

HİZMETÇİ: Leonardo.

GELİN: (*Sertçe*) Yalan! Yalan! Niye gelsin buraya?

HİZMETÇİ: Geldi.

GELİN: Sus! Dilini eşek arısı soksun! (*At sesi duyulur.*)

HİZMETÇİ: (*Pencereden*) Gel, eğil bak. O muymuş?

GELİN: Oymuş!

Perde hızla iner.

Acto Segundo

İkinci Perde

Cuadro Primero

Zaguán de casa de la novia. Portón al fondo. Es de noche. La novia sale con enaguas blancas encañonadas, llenas de encajes y puntas bordadas, y un corpiño blanco, con los brazos al aire. La criada lo mismo.

CRIADA: Aquí te acabaré de peinar.

NOVIA: No se puede estar ahí dentro, del calor.

CRIADA: En estas tierras no refresca ni al amanecer.

(*Se sienta la novia en una silla baja y se mira en un espejito de mano. La criada la peina.*)

NOVIA: Mi madre era de un sitio donde había muchos árboles. De tierra rica.

CRIADA: ¡Así era ella de alegre!

NOVIA: Pero se consumió aquí.

CRIADA: El sino.

NOVIA: Como nos consumimos todas. Echan fuego las paredes. ¡Ay!, no tires demasiado.

CRIADA: Es para arreglarte mejor esta onda. Quiero que te caiga sobre la frente. (*La novia se mira en el espejo.*) ¡Qué hermosa estás! ¡Ay! (*La besa apasionadamente.*)

NOVIA: (*Seria*) Sigue peinándome.

CRIADA: (*Peinándola*) ¡Dichosa tú que vas a abrazar a un hombre, que lo vas a besar, que vas a sentir su peso!

Birinci Sahne

Gelinin evinin sofası. Dipte büyük bir kapı. Gece vakti. Gelin, üzerinde plili, bol dantelli ve nakışlı beyaz bir jüpon ve kolsuz, beyaz bir bluzla görünür. Hizmetçi de aynı kıyafeti giymiştir.

HİZMETÇİ: Saçını burada tarayalım.

GELİN: İçeride sıcaktan durulmuyor.

HİZMETÇİ: Buralarda şafak vakti bile hava serinlemiyor.

(*Gelin alçak bir iskemleye oturur, elinde tuttuğu küçük aynaya bakar. Hizmetçi Gelin'in saçlarını tarar.*)

GELİN: Annemin memleketi çok ağaçlık bir yermiş. Bereketli araziymiş.

HİZMETÇİ: Çok da neşeli kadındı.

GELİN: Ama burada helak olmuş.

HİZMETÇİ: Kader.

GELİN: Hepimizin helak olduğu gibi. Duvarlardan ateş fışkırıyor. Ayy! Çok çekme.

HİZMETÇİ: Şu bukleyi düzeltmek istiyorum da... Alnına düşsün şöyle. (*Gelin aynaya bakar.*) Ne kadar güzelsin! Ah! (*Hararetle Gelin'i öper.*)

GELİN: (*Ciddi*) Taramaya devam etsene.

HİZMETÇİ: (*Tarar.*) Ne kadar talihlisin, bir erkeği kucaklayacak, öpeceksin, ağırlığını üstünde hissedeceksin.

NOVIA: Calla.

CRIADA: Y lo mejor es cuando te despiertes y lo sientas al lado y que él te roza los hombros con su aliento, como con una plumilla de ruiseñor.

NOVIA: (*Fuerte.*) ¿Te quieres callar?

CRIADA: ¡Pero, niña! Una boda, ¿qué es? Una boda es esto y nada más. ¿Son los dulces? ¿Son los ramos de flores? No. Es una cama relumbrante y un hombre y una mujer.

NOVIA: No se debe decir.

CRIADA: Eso es otra cosa. ¡Pero es bien alegre!

NOVIA: O bien amargo.

CRIADA: El azahar te lo voy a poner desde aquí hasta aquí, de modo que la corona luzca sobre el peinado. (*Le prueba un ramo de azahar.*)

NOVIA: (*Se mira en el espejo*) Trae. (*Coge el azahar y lo mira y deja caer la cabeza abatida.*)

CRIADA: ¿Qué es esto?

NOVIA: Déjame.

CRIADA: No son horas de ponerse triste. (*Animosa.*) Trae el azahar. (*La novia tira el azahar.*) ¡Niña! Qué castigo pides tirando al suelo la corona? ¡Levanta esa frente! ¿Es que no te quieres casar? Dilo. Todavía te puedes arrepentir. (*Se levanta.*)

NOVIA: Son nublos. Un mal aire en el centro, ¿quién no lo tiene?

CRIADA: Tú quieres a tu novio.

NOVIA: Lo quiero.

CRIADA: Sí, sí, estoy segura.

NOVIA: Pero este es un paso muy grande.

CRIADA: Hay que darlo.

NOVIA: Ya me he comprometido.

CRIADA: Te voy a poner la corona.

NOVIA: (*Se sienta*) Date prisa, que ya deben ir llegando.

CRIADA: Ya llevarán lo menos dos horas de camino.

GELİN: Sus!

HİZMETÇİ: En güzeli de, uyandığın zaman onu yanında hissedersin; soluğu, bir bülbülün incecik tüyü gibi, omuzlarını okşar.

GELİN: (*Sertçe*) Susar mısın?

HİZMETÇİ: Ama yavrucuğum! Düğün dediğin ne? Düğün budur, başka bir şey değil. Tatlılar mı, çiçek demetleri mi düğün? Hayır. Işıl ışıl bir yatak, bir erkek ve bir kadındır.

GELİN: Bunlar konuşulmaz.

HİZMETÇİ: O başka. Ama çok neşeli bir şeydir!

GELİN: Ya da çok acı.

HİZMETÇİ: Portakal çiçeklerini şuradan şuraya takacağım, tacın saçlarının üstünde parlasın diye. (*Portakal çiçeği dalını takıp dener.*)

GELİN: (*Aynaya bakar.*) Versene. (*Portakal çiçeklerini eline alır, bakar, başı önüne düşer.*)

HİZMETÇİ: Ne oluyor?

GELİN: Rahat bırak beni.

HİZMETÇİ: Hüzünlenmenin sırası mı şimdi! (*Canlı*) Ver şu çiçekleri. (*Gelin çiçekleri yere atar.*) Kızım! Tacı yere atıp Tanrı'nın gazabına mı uğramak istiyorsun? Kaldır bakayım başını! Evlenmek istemiyor musun yoksa? Söyle. Hâlâ vazgeçebilirsin. (*Ayağa kalkar.*)

GELİN: Ruhum daraldı. İçim sıkıldı birden. Herkese olmaz mı?

HİZMETÇİ: Sen nişanlını seviyorsun.

GELİN: Seviyorum.

HİZMETÇİ: Evet, evet, eminim.

GELİN: Ama bu çok büyük bir adım.

HİZMETÇİ: O adımı atmak gerek.

GELİN: Söz verdim bir kere.

HİZMETÇİ: Tacını takayım.

GELİN: (*Oturur.*) Çabuk ol, neredeyse gelirler.

HİZMETÇİ: En az iki saat önce çıkmışlardır yola.

NOVIA: ¿Cuánto hay de aquí a la iglesia?

CRIADA: Cinco leguas por el arroyo, que por el camino hay el doble.

(*La novia se levanta y la criada se entusiasma al verla.*)

Despierte la novia
la mañana de la boda.
¡Que los ríos del mundo
lleven tu corona!

NOVIA: (*Sonriente*) Vamos.

CRIADA: (*La besa entusiasmada y baila alrededor*)

Que despierte
con el ramo verde
del laurel florido.
¡Que despierte
por el tronco y la rama
de los laureles!

(*Se oyen unos aldabonazos.*)

NOVIA: ¡Abre! Deben ser los primeros convidados. (*Entra.*) (*La criada abre sorprendida.*)

CRIADA: ¿Tú?

LEONARDO: Yo. Buenos días.

CRIADA: ¡El primero!

LEONARDO: ¿No me han convidado?

CRIADA: Sí.

LEONARDO: Por eso vengo.

CRIADA: ¿Y tu mujer?

LEONARDO: Yo vine a caballo. Ella se acerca por el camino.

CRIADA: ¿No te has encontrado a nadie?

LEONARDO: Los pasé con el caballo.

CRIADA: Vas a matar al animal con tanta carrera.

LEONARDO: ¡Cuando se muera, muerto está!

(*Pausa*)

CRIADA: Siéntate. Todavía no se ha levantado nadie.

LEONARDO: ¿Y la novia?

GELİN: Buradan kiliseye ne kadar yol var?

HİZMETÇİ: Dereden gidersen beş fersah, yoldan gidersen iki misli.

(*Gelin ayağa kalkar, Hizmetçi ona bakıp heyecanlanır.*)

Uyansın gelin
düğün günüdür bugün.
Yeryüzünün ırmakları
taşısın tacını!

GELİN: (*Gülümser*) Hadi.

HİZMETÇİ: (*Heyecanla Gelin'i öpüp çevresinde dans eder.*)

Uyansın
çiçekli defneden
taze bir demetle.
Uyansın
gövdesiyle, dalıyla
ulu defnelerin!

(*Kapı tokmağının sesi duyulur.*)

GELİN: Aç kapıyı! İlk konuklar herhalde. (*İçeri gider. Hizmetçi kapıyı açar, şaşırır.*)

HİZMETÇİ: Sen ha?

LEONARDO: Benim. Günaydın.

HİZMETÇİ: İlk gelen sensin!

LEONARDO: Davetli değil miyim?

HİZMETÇİ: Davetlisin.

LEONARDO: İyi ya, ben de geldim.

HİZMETÇİ: Karın nerede?

LEONARDO: Ben atla geldim. O yoldan geliyor.

HİZMETÇİ: Kimseyle karşılaşmadın mı?

LEONARDO: Atla geçtim onları.

HİZMETÇİ: Hayvanı öldüreceksin bu gidişle.

LEONARDO: Öleceği varsa ölür!

(*Sessizlik*)

HİZMETÇİ: Otur. Daha kimse kalkmadı.

LEONARDO: Ya gelin?

CRIADA: Ahora mismo la voy a vestir.
LEONARDO: ¡La novia! ¡Estará contenta!
CRIADA: (*Variando la conversación.*) ¿Y el niño?
LEONARDO: ¿Cuál?
CRIADA: Tu hijo.
LEONARDO: (*Recordando como soñoliento*) ¡Ah!
CRIADA: ¿Lo traen?
LEONARDO: No.
(*Pausa. Voces cantando muy lejos*)
VOCES:
¡Despierte la novia
la mañana de la boda!
LEONARDO:
Despierte la novia
la mañana de la boda.
CRIADA: Es la gente. Vienen lejos todavía.
LEONARDO: (*Levantándose*) La novia llevará una corona grande, ¿no? No debía ser tan grande. Un poco más pequeña le sentaría mejor. ¿Y trajo ya el novio el azahar que se tiene que poner en el pecho?
NOVIA: (*Apareciendo todavía en enaguas y con la corona de azahar puesta*) Lo trajo.
CRIADA: (*Fuerte*) No salgas así.
NOVIA: ¿Qué más da? (*Seria.*) ¿Por qué preguntas si trajeron el azahar? ¿Llevas intención?
LEONARDO: Ninguna. ¿Qué intención iba a tener? (*Acercándose.*) Tú, que me conoces, sabes que no la llevo. Dímelo. ¿Quién he sido yo para ti? Abre y refresca tu recuerdo. Pero dos bueyes y una mala choza son casi nada. Esa es la espina.
NOVIA: ¿A qué vienes?
LEONARDO: A ver tu casamiento.
NOVIA: ¡También yo vi el tuyo!
LEONARDO: Amarrado por ti, hecho con tus dos ma-

HİZMETÇİ: Şimdi giydireceğim onu.

LEONARDO: Gelin! Ne kadar mutludur kimbilir!

HİZMETÇİ: (*Konuyu değiştirir.*) Çocuk nasıl?

LEONARDO: Hangi çocuk?

HİZMETÇİ: Seninki, oğlun.

LEONARDO: (*Uykuda gibidir, hatırlar.*) Ha!

HİZMETÇİ: Onu da getiriyorlar mı?

LEONARDO: Hayır.

(*Sessizlik. Çok uzaktan şarkılar duyulur.*)

SESLER:

Uyansın gelin,
düğün günüdür bugün!

LEONARDO:

Uyansın gelin,
düğün günüdür bugün!

HİZMETÇİ: Düğün alayı. Daha çok uzaktalar.

LEONARDO: (*Ayağa kalkar.*) Gelin büyük bir taç takacak, değil mi? O kadar büyük olmamalıydı. Biraz daha küçük olsa, daha çok yakışırdı. Göğsüne takacağı portakal çiçeklerini getirdi mi damat?

GELİN: (*Hâlâ jüponuyla, başında portakal çiçeğinden tacıyla girer.*) Getirdi.

HİZMETÇİ: (*Sertçe*) Böyle çıkmasana.

GELİN: Ne fark eder? (*Ciddi*) Çiçeğin gelip gelmediğini niye soruyorsun? Bir niyetin mi var?

LEONARDO: Yok. Ne gibi bir niyetim olabilir ki? (*Yaklaşır.*) Sen beni tanırsın, bir niyetim olmadığını bilmen gerekir. Söylesene. Ben senin için neydim? Hatıralarını tazele. Ama iki öküzle harap bir kulübenin hiçbir değeri yok. Mesele bu.

GELİN: Niye geldin?

LEONARDO: Evliliğini görmeye.

GELİN: Ben de seninkini gördüm!

LEONARDO: Senin marifetin, sen kendi ellerinle yaptın.

nos. A mí me pueden matar, pero no me pueden escupir. Y la plata, que brilla tanto, escupe algunas veces.

NOVIA: ¡Mentira!

LEONARDO: No quiero hablar, porque soy hombre de sangre, y no quiero que todos estos cerros oigan mis voces.

NOVIA: Las mías serían más fuertes.

CRIADA: Estas palabras no pueden seguir. Tú no tienes que hablar de lo pasado. (*La criada mira a las puertas presa de inquietud.*)

NOVIA: Tienes razón. Yo no debo hablarte siquiera. Pero se me calienta el alma de que vengas a verme y atisbar mi boda y preguntes con intención por el azahar. Vete y espera a tu mujer en la puerta.

LEONARDO: ¿Es que tú y yo no podemos hablar?

CRIADA: (*Con rabia*) No; no podéis hablar.

LEONARDO: Después de mi casamiento he pensado noche y día de quién era la culpa, y cada vez que pienso sale una culpa nueva que se come a la otra; pero ¡siempre hay culpa!

NOVIA: Un hombre con su caballo sabe mucho y puede mucho para poder estrujar a una muchacha metida en un desierto. Pero yo tengo orgullo. Por eso me caso. Y me encerraré con mi marido, a quien tengo que querer por encima de todo.

LEONARDO: El orgullo no te servirá de nada. (*Se acerca.*)

NOVIA: ¡No te acerques!

LEONARDO: Callar y quemarse es el castigo más grande que nos podemos echar encima. ¿De qué me sirvió a mí el orgullo y el no mirarte y el dejarte despierta noches y noches? ¡De nada! ¡Sirvió para echarme fuego encima! Porque tú crees que el tiempo cura y que las paredes tapan, y no es verdad, no es verdad. ¡Cuando las cosas llegan a los centros, no hay quien las arranque!

NOVIA: (*Temblando*) No puedo oírte. No puedo oír tu voz. Es como si me bebiera una botella de anís y me durmiera en una colcha de rosas. Y me arrastra y sé que me ahogo, pero voy detrás.

Beni öldürebilirler, ama kara çalamazlar. Gümüş ne kadar parlak olsa da, bazen kararır.

GELİN: Yalan!

LEONARDO: Daha fazla konuşmak istemiyorum, asabi adamım ben, bütün bu tepeler haykırışlarımı duysun istemem.

GELİN: Benim çığlıklarım seninkileri bastırır.

HİZMETÇİ: Bu laflara bir son verin. Senin geçmişten söz etmemen gerek. (*Hizmetçi telaşla kapıya bakar.*)

GELİN: Doğru söylüyor. Hattâ seninle hiç konuşmamam gerekir. Ama sen beni görmeye, düğünümü gözetlemeye gelince, art niyetle çiçeği sorunca, kan beynime sıçradı. Git kapıda karını bekle.

LEONARDO: Niye, senle ben konuşamaz mıyız?

HİZMETÇİ: (*Öfkeli*) Hayır, konuşamazsınız.

LEONARDO: Evlendiğimden beri, gece gündüz hep suç kimindi diye düşünüyorum; her düşündüğümde yeni bir suç çıkıp bir öncekini unutturuyor, ama hep bir suç var!

GELİN: Çölün ortasına hapsolmuş bir kızı köşeye sıkıştırmak, atlı bir erkek için çok kolaydır. Ama benim gururum var. Onun için evleniyorum. Kocamla inzivaya çekileceğim, onu her şeyden çok sevmek benim görevim.

LEONARDO: Gururun sana hiçbir faydası yok. (*Yaklaşır.*)

GELİN: Yaklaşma!

LEONARDO: Susup için için yanmak, kendimize verebileceğimiz en büyük ceza. Gurur benim ne işime yaradı, seni görmemenin, geceler boyu seni uyanık bırakmanın ne faydası oldu? Hiç! Ateşimi körüklemeye yaradı! Sen, zamanla yaralar iyileşir, duvarlar insanı saklar sanıyorsun, ama öyle değil, öyle değil. Bir şey insanın yüreğine yerleşince kimse onu yerinden sökemez!

GELİN: (*Titreyerek*) Seni dinlemeye dayanamıyorum. Sesini duymaya dayanamıyorum. Sanki bir şişe içki içmişim de güllerden bir yatakta uyuyorum. Sesin beni sürüklüyor, boğulacağımı biliyorum, yine de peşinden gidiyorum.

CRIADA: (*Cogiendo a Leonardo por las solapas*) ¡Debes irte ahora mismo!

LEONARDO: Es la última vez que voy a hablar con ella. No temas nada.

NOVIA: Y sé que estoy loca y sé que tengo el pecho podrido de aguantar, y aquí estoy quieta por oírlo, por verlo menear los brazos.

LEONARDO: No me quedo tranquilo si no te digo estas cosas. Yo me casé. Cásate tú ahora.

CRIADA: (*A Leonardo*) ¡Y se casa!

VOCES: (*Cantando más cerca*)

Despierte la novia
la mañana de la boda.

NOVIA: Despierte la novia! (*Sale corriendo a su cuarto.*)

CRIADA: Ya está aquí la gente. (*A Leonardo*) No te vuelvas a acercar a ella.

LEONARDO: Descuida. (*Sale por la izquierda.*)

(*Empieza a clarear el día.*)

MUCHACHA 1: (*Entrando*)

Despierte la novia
la mañana de la boda;
ruede la ronda
y en cada balcón una corona.

VOCES:

¡Despierte la novia!

CRIADA: (*Moviendo algazara*)

Que despierte
con el ramo verde
del amor florido.
¡Que despierte
por el tronco y la rama
de los laureles!

MUCHACHA 2: (*Entrando*)

HİZMETÇİ: (*Leonardo'nun yakasına yapışır.*) Derhal gitmen gerek buradan!

LEONARDO: Onunla son defa konuşuyorum. Sen merak etme.

GELİN: Çılgınlık bu, biliyorum, buna katlanmak yüreğimi parçalıyor; yine de durup dinliyorum, kollarını sallayışını seyrediyorum.

LEONARDO: Bunları sana söylemeden içim rahat etmeyecekti. Ben evlendim. Şimdi de sen evlen bakalım.

HİZMETÇİ: (*Leonardo'ya*) Evlenecek tabii!

SESLER: (*Şarkı daha yakından duyulur.*)

Uyansın gelin,
düğün günüdür bugün.

GELİN: Uyansın gelin! (*Odasına gitmek üzere koşarak çıkar.*)

HİZMETÇİ: Düğün alayı geldi. (*Leonardo'ya*) Sakın bir daha ona yaklaşma.

LEONARDO: Merak etme. (*Soldan çıkar.*)

(*Gün ışımaya başlar.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ: (*Girer.*)

Uyansın gelin,
düğün günüdür bugün;
delikanlılar çalıp söylesin,
balkonlar çelenklerle bezensin.

SESLER:

Uyansın gelin!

HİZMETÇİ: (*Patırtıyla*)

Uyansın,
çiçekli sevgiden
taze bir demetle.
Uyansın,
gövdesiyle, dalıyla,
ulu defnelerin!

İKİNCİ GENÇ KIZ: (*Girer.*)

Que despierte
con el largo pelo,
camisa de nieve,
botas de charol y plata
y jazmines en la frente.
CRIADA:
¡Ay pastora,
que la luna asoma!
MUCHACHA 1:
¡Ay galán,
deja tu sombrero por el olivar!
MOZO 1: (*Entrando con el sombrero en alto*)
Despierte la novia.
que por los campos viene
rondando la boda,
con bandejas de dalias
y panes de gloria.
VOCES:
¡Despierte la novia!
MUCHACHA 2:
La novia
se ha puesto su blanca corona,
y el novio
se la prende con lazos de oro.
CRIADA:
Por el toronjil
la novia no puede dormir.
MUCHACHA 3: (*Entrando*)
Por el naranjel
el novio le ofrece cuchara y mantel.
(*Entran tres convidados.*)
MOZO 1:
¡Despierta. paloma!
El alba despeja

Uyansın,
uzun saçları,
kar beyazı gömleğiyle,
gümüşlü rugan pabuçları,
alnında yaseminlerle.
HİZMETÇİ:
Ah, çoban kızı!
Ay göründü bak.
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Ah, yakışıklı!
Şapkanı zeytinliğe bırak!
BİRİNCİ DELİKANLI: (*Şapkasını havada sallayarak girer.*)
Uyansın gelin,
geliyor kırlardan
şarkılarla düğün alayı,
tepsilerde yıldızçiçekleri,
badem çörekleri.
SESLER:
Uyansın gelin!
İKİNCİ GENÇ KIZ:
Gelin
takmış beyaz çiçekten tacını,
damat
bağlıyor sırma fiyonklarını.
HİZMETÇİ:
Oğulotu kokusu
uyutmuyor gelini.
ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ: (*Girer.*)
Portakal bahçesinde
kaşıkla örtü, damadın hediyesi.
(*Üç davetli girer.*)
BİRİNCİ DELİKANLI:
Uyan güvercin!
Şafak aydınlattı

campanas de sombra.
CONVIDADO:
La novia, la blanca novia,
hoy doncella,
mañana señora.
MUCHACHA 1:
Baja, morena,
arrastrando tu cola de seda.
CONVIDADO:
Baja, morenita.
que llueve rocío la mañana fría.
MOZO 1:
Despertad, señora, despertad,
porque viene el aire lloviendo azahar.
CRIADA:
Un árbol quiero bordarle
lleno de cintas granates
y en cada cinta un amor
con vivas alrededor.
VOCES:
Despierte la novia.
MOZO 1:
¡La mañana de la boda!
CONVIDADO:
La mañana de la boda
qué galana vas a estar,
pareces, flor de los montes,
la mujer de un capitán.
PADRE: (*Entrando*)
La mujer de un capitán
se lleva el novio.
¡Ya viene con sus bueyes por el tesoro!
MUCHACHA 3:
El novio

karanlık çanları.
DAVETLİ:
Gelin, gelin, beyaz gelin,
bugün genç kızsın,
yarınsa kadın.
BİRİNCİ GENÇ KIZ;
Esmerim, aşağı insen,
ipek eteğini sürüsen.
DAVETLİ:
Esmer güzelim, aşağı insen,
sabahın çiyli serinliğine gelsen.
BİRİNCİ DELİKANLI:
Uyansa hanımcığım, uyansa,
gelse dışarı, çiçek yağmuruna.
HİZMETÇİ:
Bir gömlek işleyeceğim ona,
nar çiçeği kurdeleli,
her kurdelede bir âşıkmerdiveni
etrafı biyelerle çevrili.
SESLER:
Uyansın gelin.
BİRİNCİ DELİKANLI:
Düğün günüdür bugün!
DAVETLİ:
Düğün gününde
güzelliğin göz kamaştıracak;
dağ çiçeği, seni gören
yüzbaşı karısı sanacak.
BABA: (*Girer.*)
Damat bir yüzbaşı karısı
götürecek yanında.
İşte geliyor öküzleriyle, hazineyi almaya!
ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ:
Damat

parece la flor del oro.
Cuando camina,
a sus plantas se agrupan las clavellinas.
CRIADA:
¡Ay mi niña dichosa!
MOZO 2:
Que despierte la novia.
CRIADA:
¡Ay mi galana!
MUCHACHA 1:
La boda está llamando
por las ventanas.
MUCHACHA 2:
Que salga la novia.
MUCHACHA 1:
¡Que salga, que salga!
CRIADA:
¡Que toquen y repiquen
las campanas!
MOZO 1:
¡Que viene aquí! ¡Que sale ya!
CRIADA:
¡Como un toro, la boda
levantándose está!

(*Aparece la novia. Lleva un traje negro mil novecientos, con caderas y larga cola rodeada de gasas plisadas y encajes duros. Sobre el peinado de visera lleva la corona de azahar. Suenan las guitarras. Las Muchachas besan a la novia.*)

MUCHACHA 3: ¿Qué esencia te echaste en el pelo?

NOVIA: (*Riendo*) Ninguna.

MUCHACHA 2: (*Mirando el traje*) La tela es de lo que no hay.

MOZO 1: ¡Aquí está el novio!

benziyor saf altına.
Yürürken
karanfiller bitiyor ayaklarında.
HİZMETÇİ:
Ah, talihli kızım benim!
İKİNCİ DELİKANLI:
Uyansın gelin.
HİZMETÇİ:
Ah, güzeller güzelim!
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Düğün alayı sesleniyor
pencerelerden.
İKİNCİ GENÇ KIZ:
Gelsin artık gelin.
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Gelsin artık, gelsin!
HİZMETÇİ:
Haydi bakalım
çalınsın çanlar!
BİRİNCİ DELİKANLI:
Buraya geliyor! Çıkıyor işte!
HİZMETÇİ:
Kalkıyor düğün alayı,
bir boğa misali!

(*Gelin görünür. Etekleri kabarık, uzun kuyruğu kırmalı tüller ve sert dantellerle çevrili, 1900'ler modeli siyah bir elbise giymiştir. Portakal çiçeklerinden tacı, alnına düşen perçemin üzerine oturtulmuştur. Gitarlar çalınır. Genç Kızlar Gelin'i öper.*)

ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ: Saçına ne esansı sürdün?

GELİN: (*Güler.*) Bir şey sürmedim.

İKİNCİ GENÇ KIZ: (*Gelin'in elbisesine bakar.*) Bu kumaşın bir eşi daha bulunmaz.

BİRİNCİ DELİKANLI: İşte, damat geldi!

NOVIO: ¡Salud!

MUCHACHA 1: (*Poniéndole una flor en la oreja*)

El novio
parece la flor del oro.

MUCHACHA 2:

¡Aires de sosiego
le manan los ojos!

(*El novio se dirige al lado de la novia.*)

NOVIA: ¿Por qué te pusiste esos zapatos?

NOVIO: Son más alegres que los negros.

MUJER DE LEONARDO: (*Entrando y besando a la novia*) ¡Salud!

(*Hablan todas con algazara.*)

LEONARDO: (*Entrando como quien cumple un deber*)

La mañana de casada
la corona te ponemos.

MUJER:

¡Para que el campo se alegre
con el agua de tu pelo!

MADRE: (*Al padre*) ¿También están ésos aquí?

PADRE: Son familia. ¡Hoy es día de perdones!

MADRE: Me aguanto, pero no perdono.

NOVIO: ¡Con la corona da alegría mirarte!

NOVIA: ¡Vámonos pronto a la iglesia!

NOVIO: ¿Tienes prisa?

NOVIA: Sí. Estoy deseando ser tu mujer y quedarme sola contigo, y no oír más voz que la tuya.

NOVIO: ¡Eso quiero yo!

NOVIA: Y no ver más que tus ojos. Y que me abrazaras tan fuerte, que aunque me llamara mi madre, que está muerta, no me pudiera despegar de ti.

NOVIO: Yo tengo fuerza en los brazos. Te voy a abrazar cuarenta años seguidos.

NOVIA: (*Dramática, cogiéndole del brazo*) ¡Siempre!

DAMAT: Merhaba!

BİRİNCİ GENÇ KIZ: (*Damat'ın kulağına bir çiçek iliştirir.*)
Damat
benziyor saf altına.

İKİNCİ GENÇ KIZ:
Gözlerinden etrafa
huzur yayılıyor adeta!

(*Damat Gelin'in yanına gider.*)

GELİN: Neden bu pabuçları giydin?

DAMAT: Bunlar siyahtan daha iç açıcı.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Girip Gelin'i öper.*) Hayırlı olsun!

(*Herkes aynı anda konuşur.*)

LEONARDO: (*Bir görevi yerine getirirmiş edasıyla girer.*)
İşte düğün sabahı
takıyoruz tacını.

LEONARDO'NUN KARISI:
Kırlar neşelensin diye
saçından damlayan çiyle!

ANNE: (*Baba'ya*) Bunlar da mı gelmiş?

BABA: Akrabamızdır. Bugün bağışlama günü!

ANNE: Susarım, ama bağışlamam.

DAMAT: Seni mutluluk tacıyla görmek ne güzel!

GELİN: Hemen gidelim kiliseye!

DAMAT: Acelen mi var?

GELİN: Evet. Senin karın olmak, seninle yalnız kalmak, senin sesinden başka ses duymamak istiyorum.

DAMAT: Benim de istediğim bu!

GELİN: Bir tek senin gözlerini göreyim. Beni öyle sıkı kucakla ki, rahmetli annem çağırsa bile senden ayrılamayayım.

DAMAT: Kollarım güçlü. Seni kırk yıl kucaklayacağım.

GELİN: (*Damat'ın kolunu tutar, dokunaklı.*) Ömür boyu!

PADRE: ¡Vamos pronto! ¡A coger las caballerías y los carros! Que ya ha salido el sol.

MADRE: ¡Que llevéis cuidado! No sea que tengamos mala hora.

(*Se abre el gran portón del fondo. Empiezan a salir.*)

CRIADA: (*Llorando*)

Al salir de tu casa,
blanca doncella,
acuérdate que sales
como una estrella...

MUCHACHA 1:

Limpia de cuerpo y ropa
al salir de tu casa para la boda.

(*Van saliendo.*)

MUCHACHA 2:

¡Ya sales de tu casa
para la iglesia!

CRIADA:

¡El aire pone flores
por las arenas!

MUCHACHA 3:

¡Ay la blanca niña!

CRIADA:

Aire oscuro el encaje
de su mantilla.

(*Salen. Se oyen guitarras, palillos y panderetas. Quedan solos Leonardo y su mujer.*)

MUJER: Vamos.

LEONARDO: ¿Adónde?

MUJER: A la iglesia. Pero no vas en el caballo. Vienes conmigo.

LEONARDO: ¿En el carro?

MUJER: ¿Hay otra cosa?

LEONARDO: Yo no soy hombre para ir en carro.

BABA: Hemen gidelim! Atlara, arabalara binelim! Güneş göründü bile.

ANNE: Dikkatli olun! Bir aksilik çıkmasın.

(*Dipteki büyük kapı açılır. Çıkmaya başlarlar.*)

HİZMETÇİ: (*Ağlar.*)
Evinden çıkarken
ey beyaz genç kız,
unutma ki bir yıldız
gibi parlamaktasın...

BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Tertemiz hem bedenin, hem giysilerin,
çıkıyorsun kapısından evinin.

(*Çıkmaya devam ederler.*)

İKİNCİ GENÇ KIZ:
Evinden çıktın işte
gidiyorsun kiliseye!

HİZMETÇİ:
Rüzgâr çiçek yağdırıyor
kumların üzerine!

ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ:
Ah, beyaz genç kız!

HİZMETÇİ:
Başörtüsünün danteli
karanlık bir rüzgâr sanki.

(*Çıkarlar. Gitar, kastanyet ve tef sesleri duyulur. Leonardo ve Karısı tek başlarına kalırlar.*)

LEONARDO'NUN KARISI: Hadi gidelim.

LEONARDO: Nereye?

LEONARDO'NUN KARISI: Kiliseye. Atla gitmeyeceksin ama. Benimle geleceksin.

LEONARDO: Arabayla mı?

LEONARDO'NUN KARISI: Ya neyle?

LEONARDO: Ben arabaya binecek adam değilim.

MUJER: Y yo no soy mujer para ir sin su marido a un casamiento. ¡Que no puedo más!

LEONARDO: ¡Ni yo tampoco!

MUJER: ¿Por qué me miras así? Tienes una espina en cada ojo.

LEONARDO: ¡Vamos!

MUJER: No sé lo que pasa. Pero pienso y no quiero pensar. Una cosa sé. Yo ya estoy despachada. Pero tengo un hijo. Y otro que viene. Vamos andando. El mismo sino tuvo mi madre. Pero de aquí no me muevo.

(*Voces fuera.*)

VOCES:

¡Al salir de tu casa
para la iglesia,
acuérdate que sales
como una estrella!

MUJER: (*Llorando*)

¡Acuérdate que sales
como una estrella!

Así salí yo de mi casa también. Que me cabía todo el campo en la boca.

LEONARDO: (*Levantándose*) Vamos.

MUJER: ¡Pero conmigo!

LEONARDO: Sí. (*Pausa.*) ¡Echa a andar! (*Salen.*)

VOCES:

Al salir de tu casa
para la iglesia,
acuérdate que sales
como una estrella.

Telón lento

LEONARDO'NUN KARISI: Ben de düğüne kocasından ayrı gidecek kadın değilim. Yetti artık!

LEONARDO: Bana da yetti!

LEONARDO'NUN KARISI: Niye öyle bakıyorsun bana? Gözlerinde oklar var sanki.

LEONARDO: Gidelim!

LEONARDO'NUN KARISI: Ne olup bittiğini bilmiyorum. Ama aklım orada, düşünmek istemiyorum oysa. Bildiğim tek şey var: Senin için ben yokum artık. Fakat bir çocuğum var! Biri de yolda. Hayat devam ediyor. Annemin kaderi de buydu. Ama buradan sensiz çıkmayacağım.

(*Dışarıda sesler.*)

SESLER:

Evinden çıkarken,
Kiliseye doğru,
unutma ki bir yıldız
gibi parlamaktasın!

LEONARDO'NUN KARISI: (*Ağlar.*)

Unutma ki bir yıldız
gibi parlamaktasın!

Ben de evimden böyle çıkmıştım. Ağzım kulaklarıma varıyordu.

LEONARDO: (*Ayağa kalkar.*) Gidelim.

LEONARDO'NUN KARISI: Benimle geleceksin ama!

LEONARDO: Peki. (*Sessizlik*) Yürüsene, hadi! (*Çıkarlar.*)

SESLER:

Evinden çıkarken,
Kiliseye doğru,
unutma ki bir yıldız
gibi parlamaktasın!

Perde yavaşça iner.

Cuadro Segundo

Exterior de la cueva de la novia. Entonación en blancos grises y azules fríos. Grandes chumberas. Tonos sombríos y plateados. Panorama de mesetas color barquillo, todo endurecido como paisaje de cerámica popular.

CRIADA: (*Arreglando en una mesa copas y bandejas*)
Giraba,
giraba la rueda
y el agua pasaba,
porque llega la boda,
que se aparten las ramas
y la luna se adorne
por su blanca baranda.
Pon los manteles! (*En voz alta*)
Cantaban. (*En voz patética.*)
cantaban los novios
y el agua pasaba,
porque llega la boda,
que relumbre la escarcha
y se llenen de miel
las almendras amargas.
¡Prepara el vino! (*En voz alta*)
Galana. (*En voz patética.*)

İkinci Sahne

Gelinin oturduğu mağara-evin dışı. Gri-beyaz ve soğuk mavi tonlar. Büyük frenkincirleri. Koyu, gümüşi renkler. Ucuz çanak-çömleklerin üzerindeki manzaralara benzer, katı, saman rengi bir yayla görüntüsü.

HİZMETÇİ: (*Bir sofraya kadehler ve tepsiler dizer.*)
Dönüyordu,
dönüyordu değirmen,
su akıyordu.
Geliyor düğün alayı:
aralansın dallar,
ay ışığıyla donansın
beyaz parmaklıklar.
Sofralar kurulsun! (*Yüksek sesle*)
Şarkı söylüyordu. (*Acıklı bir sesle*)
Şarkı söylüyordu gelinle damat,
su akıyordu.
Geliyor düğün alayı,
yerdeki buz
ışıl ışıl yansın,
acıbademler balla dolup taşsın.
Şaraplar dolsun! (*Yüksek sesle*)
Güzeller güzeli. (*Acıklı bir sesle*)

galana de la tierra.
mira cómo el agua pasa.
Porque llega tu boda
recógete las faldas
y bajo el ala del novio
nunca salgas de tu casa.
Porque el novio es un palomo
con todo el pecho de brasa
y espera el campo el rumor
de la sangre derramada.
Giraba,
giraba la rueda
y el agua pasaba.
¡Porque llega tu boda,
deja que relumbre el agua!

MADRE: (*Entrando*) ¡Por fin!

PADRE: ¿Somos los primeros?

CRIADA: No. Hace rato llegó Leonardo con su mujer. Corrieron como demonios. La mujer llegó muerta de miedo. Hicieron el camino como si hubieran venido a caballo.

PADRE: Ese busca la desgracia. No tiene buena sangre.

MADRE: ¿Qué sangre va a tener? La de toda su familia. Mana de su bisabuelo, que empezó matando, y sigue en toda la mala ralea, manejadores de cuchillos y gente de falsa sonrisa.

PADRE: ¡Vamos a dejarlo!

CRIADA: ¿Cómo lo va a dejar?

MADRE: Me duele hasta la punta de las venas. En la frente de todos ellos yo no veo más que la mano con que mataron a lo que era mío. ¿Tú me ves a mí? ¿No te parezco loca? Pues es loca de no haber gritado todo lo que mi pecho necesita. Tengo en mi pecho un grito siempre puesto de pie a quien tengo que castigar y meter entre los mantos. Pero me llevan a los muertos y hay que callar. Luego la gente critica. (*Se quita el manto*)

Dünya güzeli,
bak nasıl akıyor su.
Geliyor düğün alayın
eteklerini topla,
damadın kanadı altında,
evinden artık hiç çıkma.
Damat bir güvercindir çünkü;
yüreği bir kordur, yanar,
yere dökülen kanların
şırıltısını bekler kırlar.
Dönüyordu,
dönüyordu değirmen,
su akıyordu.
Geliyor düğün alayın,
sular ışıl ışıl yansın!

ANNE: (*Girer.*) Nihayet!

BABA: İlk gelenler biz miyiz?

HİZMETÇİ: Hayır. Az önce Leonardo'yla karısı geldiler. Deli gibi sürmüşler arabayı. Geldiklerinde karısı korkudan ölmek üzereydi. Atla gelir gibi gelmişler yolu.

BABA: Leonardo bela arıyor. Adamın kanı bozuk.

ANNE: Bozuk olacak tabii! Bütün ailesi gibi. Büyükdedesinin kanı; ilk o başlamıştı öldürmeye, soysuz torunları da devam ediyor; bıçak erbabı, riyakâr insanlar.

BABA: Kapatalım bu konuyu!

HİZMETÇİ: Nasıl kapatsın?

ANNE: Acısını damarlarımın ucunda bile hissediyorum. Onlara baktığımda, benim sevdiklerimi öldüren eli görüyorum sadece. Bana bir baksana. Deli gibi görünmüyor muyum? Yüreğimde sıkışıp kalanları haykıramadığım için delirdim. Yüreğimde hep fışkırmaya hazır bir çığlık duruyor; onu gemlemek, örtülerin altına saklamak zorundayım. Ama ölüleri alıp götürürler, susmak zorunda kalırsın. Yoksa insanlar tenkit eder. (*Üstündeki pelerini çıkarır.*)

PADRE: Hoy no es día de que te acuerdes de esas cosas.

MADRE: Cuando sale la conversación, tengo que hablar. Y hoy más. Porque hoy me quedo sola en mi casa.

PADRE: En espera de estar acompañada.

MADRE: Esa es mi ilusión: los nietos. (*Se sientan.*)

PADRE: Yo quiero que tengan muchos. Esta tierra necesita brazos que no sean pagados. Hay que sostener una batalla con las malas hierbas, con los cardos, con los pedruscos que salen no se sabe dónde. Y estos brazos tienen que ser de los dueños, que castiguen y que dominen, que hagan brotar las simientes. Se necesitan muchos hijos.

MADRE: ¡Y alguna hija! ¡Los varones son del viento! Tienen por fuerza que manejar armas. Las niñas no salen jamás a la calle.

PADRE: (*Alegre*) Yo creo que tendrán de todo.

MADRE: Mi hijo la cubrirá bien. Es de buena simiente. Su padre pudo haber tenido conmigo muchos hijos.

PADRE: Lo que yo quisiera es que esto fuera cosa de un día. Que en seguida tuvieran dos o tres hombres.

MADRE: Pero no es así. Se tarda mucho. Por eso es tan terrible ver la sangre de una derramada por el suelo. Una fuente que corre un minuto y a nosotros nos ha costado años. Cuando yo llegué a ver a mi hijo, estaba tumbado en mitad de la calle. Me mojé las manos de sangre y me las lamí con la lengua. Porque era mía. Tú no sabes lo que es eso. En una custodia de cristal y topacios pondría yo la tierra empapada por ella.

PADRE: Ahora tienes que esperar. Mi hija es ancha y tu hijo es fuerte.

MADRE: Así espero. (*Se levantan.*)

PADRE: Prepara las bandejas de trigo.

CRIADA: Están preparadas.

MUJER DE LEONARDO: (*Entrando*) ¡Que sea para bien!

MADRE: Gracias.

BABA: Bugün bunları hatırlamanın zamanı değil.

ANNE: Konu açılınca mecburen konuşuyorum. Özellikle de bugün. Çünkü bugün evimde yalnız kalacağım.

BABA: Evin kalabalıklaşacağı günü bekleyeceksin.

ANNE: Umudum o: torunlar. (*Otururlar.*)

BABA: Çok çocukları olsun istiyorum. Bu toprağın ücretsiz bilek gücüne ihtiyacı var. Nereden fışkıracağı belli olmayan zararlı otlarla, devedikenleriyle, taşlarla sürekli mücadele etmek lazım. Bu bilek gücünün de, efendilere ait olması gerekir, cezalandırıp hükmetmesi, tohumları ekmesi gerekir. Bol bol erkek evlada ihtiyaç var.

ANNE: Kız da lazım! Erkek evlat rüzgâra kapılır gider! Mecburen silah kullanır. Halbuki kızlar sokağa bile çıkmaz.

BABA: (*Neşeli*) Bence hem oğulları, hem kızları olacak.

ANNE: Oğlum üstüne düşeni yapar. Tohumu sağlamdır. Babası bana çok evlatlar verebilirdi.

BABA: Keşke hemen bir günde olabilseydi. Art arda iki üç oğulları olsaydı.

ANNE: Öyle olmaz ki. Çok vakit alır. İşte onun için de, evladının kanını yerde görmek feci bir şeydir. Bir dakikacık akan bir pınar gibi; bizim yıllarımıza mal olmuştur oysa. Ben oğlumun yanına vardığımda, sokağın ortasına devrilmişti. Ellerimi kanına daldırıp sonra da yaladım. Çünkü o benim kanımdı. Bunun ne demek olduğunu bilemezsin. O kanla sulanan toprağı billurdan, topazdan bir mahfazada saklamak isterdim.

BABA: Şimdi bekleyip umut edeceksin. Benim kızımın eni, senin oğlunun da gücü kuvveti var.

ANNE: Ben de onun için umutluyum. (*Ayağa kalkarlar.*)

BABA: Buğday tepsilerini hazırla.

HİZMETÇİ: Hepsi hazır.

LEONARDO'NUN KARISI: (*Girer.*) Hayırlı uğurlu olsun!

ANNE: Teşekkür ederim.

LEONARDO: ¿Va a haber fiesta?

PADRE: Poca. La gente no puede entretenerse.

CRIADA: ¡Ya están aquí!

(*Van entrando invitados en alegres grupos. Entran los novios cogidos del brazo. Sale Leonardo.*)

NOVIO: En ninguna boda se vio tanta gente.

NOVIA: (*Sombría*) En ninguna.

PADRE: Fue lucida.

MADRE: Ramas enteras de familias han venido.

NOVIO: Gente que no salía de su casa.

MADRE: Tu padre sembró mucho y ahora lo recoges tú.

NOVIO: Hubo primos míos que yo ya no conocía.

MADRE: Toda la gente de la costa.

NOVIO: (*Alegre*) Se espantaban de los caballos.

(*Hablan.*)

MADRE: (*A la novia*) ¿Qué piensas?

NOVIA: No pienso en nada.

MADRE: Las bendiciones pesan mucho.

(*Se oyen guitarras.*)

NOVIA: Como el plomo.

MADRE: (*Fuerte.*) Pero no han de pesar. Ligera como paloma debes ser.

NOVIA: ¿Se queda usted aquí esta noche?

MADRE: No. Mi casa está sola.

NOVIA: ¡Debía usted quedarse!

PADRE: (*A la madre*) Mira el baile que tienen formado. Bailes de allá de la orilla del mar.

(*Sale Leonardo y se sienta. Su mujer, detrás de él en actitud rígida.*)

MADRE: Son los primos de mi marido. Duros como piedras para la danza.

PADRE: Me alegra el verlos. ¡Qué cambio para esta casa! (*Se va.*)

NOVIO: (*A la novia*) ¿Te gustó el azahar?

LEONARDO: Kutlama olacak mı?

BABA: Kısa bir kutlama olacak. Davetlilerin zamanı kıt.

HİZMETÇİ: İşte geldiler!

(*Davetliler neşeli gruplar halinde girmeye başlar. Gelin ve Damat kol kola girerler. Leonardo çıkar.*)

DAMAT: Böyle kalabalık düğün bugüne kadar görülmedi.

GELİN: (*Hüzünlü*) Görülmedi.

BABA: Muhteşem bir düğün oldu.

ANNE: Koca aileler, sülaleler geldi.

DAMAT: Evinden hiç çıkmayanlar bile.

ANNE: Babanın ektiğini sen biçiyorsun.

DAMAT: Hiç tanımadığım akrabalarım vardı.

ANNE: Deniz kıyısında oturan herkes geldi.

DAMAT: (*Neşeli*) Atlardan korkuyorlardı.

(*Konuşurlar.*)

ANNE: (*Gelin'e*) Ne düşünüyorsun?

GELİN: Bir şey düşünmüyorum.

ANNE: Tören ağır geldi.

(*Gitar sesleri duyulur.*)

GELİN: Kurşun gibi.

ANNE: (*Sertçe*) Ama ağır gelmemesi lazım. Kuş gibi hafif olmalısın.

GELİN: Bu gece burada kalacak mısınız?

ANNE: Hayır. Evim bomboş kaldı.

GELİN: Kalsaydınız!

BABA: (*Anne'ye*) Bak, nasıl dans ediyorlar. Oraların dansı, deniz kıyısının.

(*Leonardo girer, oturur. Karısı arkasında, kaskatı durur.*)

ANNE: Kocamın akrabaları onlar. Kazık gibi dans ederler.

BABA: Onları gördüğüme çok memnunum. Bu ev için büyük değişiklik! (*Gider.*)

DAMAT: (*Gelin'e*) Portakal çiçekleri hoşuna gitti mi?

NOVIA: (*Mirándole fija*) Sí.

NOVIO: Es todo de cera. Dura siempre. Me hubiera gustado que llevaras en todo el vestido.

NOVIA: No hace falta.

(*Mutis Leonardo por la derecha.*)

MUCHACHA 1:Vamos a quitarle los alfileres.

NOVIA: (*Al novio*) Ahora vuelvo.

MUJER: ¡Que seas feliz con mi prima!

NOVIO: Tengo seguridad.

MUJER: Aquí los dos; sin salir nunca y a levantar la casa. ¡Ojalá yo viviera también así de lejos!

NOVIO: ¿Por qué no compráis tierras? El monte es barato y los hijos se crían mejor.

MUJER: No tenemos dinero. ¡Y con el camino que llevamos!

NOVIO: Tu marido es un buen trabajador.

MUJER: Sí, pero le gusta volar demasiado. Ir de una cosa a otra. No es hombre tranquilo.

CRIADA: ¿No tomáis nada? Te voy a envolver unos roscos de vino para tu madre, que a ella le gustan mucho.

NOVIO: Ponle tres docenas.

MUJER: No, no. Con media tiene bastante.

NOVIO: Un día es un día.

MUJER: (*A la criada*) ¿Y Leonardo?

CRIADA: No lo vi.

NOVIO: Debe estar con la gente.

MUJER: ¡Voy a ver! (*Se va.*)

CRIADA: Aquello está hermoso.

NOVIO: ¿Y tú no bailas?

CRIADA: No hay quien me saque.

(*Pasan al fondo dos muchachas, durante todo este acto, el fondo será un animado cruce de figuras.*)

NOVIO: (*Alegre*) Eso se llama no entender. Las viejas frescas como tú bailan mejor que las jóvenes.

GELİN: (*Sabit bakışlarla*) Evet.

DAMAT: Hepsi balmumundan. Ömür boyu bozulmaz. Keşke elbisenin her yerine taksaydın.

GELİN: Gerek yok.

(*Leonardo sağdan çıkar.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Toplu iğneleri çıkaralım.

GELİN: (*Damat'a*) Bir dakika, hemen döneceğim.

L.'NUN KARISI: Dilerim amcamın kızıyla mutlu olursun!

DAMAT: Mutlu olacağımdan eminim.

L.'NUN KARISI: İkiniz burada, hiç dışarı çıkmadan yuvanızı kuracaksınız. Keşke ben de böyle uzaklarda yaşasaydım!

DAMAT: Siz de arazi alsanıza. Tepede arazi ucuz, çocuklar da daha iyi yetişir.

LEONARDO'NUN KARISI: Paramız yok. Bu gidişle olacağı da yok!

DAMAT: Kocan çalışkan adam.

LEONARDO'NUN KARISI: Evet, ama daldan dala konmayı seviyor. Rahat duramıyor.

HİZMETÇİ: Bir şey almıyor musunuz? Şu küçük şaraplı çöreklerden sarıp vereceğim sana, annen için; çok sever.

DAMAT: Üç düzine sar.

L.'NUN KARISI: Yok canım. Yarım düzine yeter.

DAMAT: Her gün evlenmiyorum ya.

L.'NUN KARISI: (*Hizmetçi'ye*) Leonardo nerede?

HİZMETÇİ: Görmedim.

DAMAT: Davetlilerle birliktedir.

L.'NUN KARISI: Gidip bir bakayım!(*Gider.*)

HİZMETÇİ: Ne güzel eğleniyorlar!

DAMAT: Sen dans etmiyor musun?

HİZMETÇİ: Kimse dansa kaldırmıyor ki.

(*Arka taraftan iki Genç Kız geçer; perdenin sonuna kadar sahnenin arka tarafı sürekli bir hareketlilik içinde olacaktır.*)

DAMAT: (*Neşeli*) Danstan anlamıyorlar da ondan. Senin gibi körpe yaşlılar, gençlerden daha güzel dans eder.

CRIADA: Pero ¿vas a echarme requiebros, niño? ¡Qué familia la tuya! ¡Machos entre los machos! Siendo niña vi la boda de tu abuelo. ¡Qué figura! Parecía como si se casara un monte.

NOVIO: Yo tengo menos estatura.

CRIADA: Pero el mismo brillo en los ojos. ¿Y la niña?

NOVIO: Quitándose la toca.

CRIADA: ¡Ah! Mira. Para la medianoche, como no dormiréis, os he preparado jamón y unas copas grandes de vino antiguo. En la parte baja de la alacena. Por si lo necesitáis.

NOVIO: (*Sonriente*) No como a medianoche.

CRIADA: (*Con malicia*) Si tú no, la novia. (*Se va.*)

MOZO 1: (*Entrando*) ¡Tienes que beber con nosotros!

NOVIO: Estoy esperando a la novia.

MOZO 2: ¡Ya la tendrás en la madrugada!

MOZO 1: ¡Que es cuando más gusta!

MOZO 2: Un momento.

NOVIO: Vamos.

(*Salen. Se oye gran algazara. Sale la novia. Por el lado opuesto salen dos muchachas corriendo a encontrarla.*)

MUCHACHA 1: ¿A quién diste el primer alfiler, a mí o a esta?

NOVIA: No me acuerdo.

MUCHACHA 1: A mí me lo diste aquí.

MUCHACHA 2: A mí delante del altar.

NOVIA: (*Inquieta y con una gran lucha interior.*) No sé nada.

MUCHACHA 1: Es que yo quisiera que tú...

NOVIA: (*Interrumpiendo.*) Ni me importa. Tengo mucho que pensar.

MUCHACHA 2: Perdona.

(*Leonardo cruza el fondo.*)

NOVIA: (*Ve a Leonardo*) Y estos momentos son agitados.

MUCHACHA 1: ¡Nosotras no sabemos nada!

HİZMETÇİ: Ne o, bana iltifat mı ediyorsun? Senin ailen de ne aileymiş! Hepsi birbirinden erkek! Ben daha çocukken, dedenin düğününü gördüm. Ne adamdı! Bir dağ evleniyor sanırdın.

DAMAT: Ben onun kadar uzun boylu değilim.

HİZMETÇİ: Ama gözündeki parıltı aynı. Kız nerede?

DAMAT: Duvağını çıkarıyor.

HİZMETÇİ: Ha, bak! Gece yarısı uyanık olursunuz diye size jambonla iri kadehlerde eski şarap hazırladım. Dolabın alt tarafında. Lazım olur belki.

DAMAT: (*Gülümser.*) Ben gece yarısı yemek yemem.

HİZMETÇİ: (*Hınzır*) Sen yemesen de gelin yer. (*Gider.*)

BİRİNCİ DELİKANLI: (*Girer.*) Bizimle içki içmen gerek!

DAMAT: Gelini bekliyorum.

İKİNCİ DELİKANLI: Gelini şafak vakti göreceksin nasılsa!

BİRİNCİ DELİKANLI: En güzel zamanında!

İKİNCİ DELİKANLI: Hadi, uzun sürmez.

DAMAT: Gidelim.

(*Çıkarlar. Gürültüler işitilir. Gelin girer. Karşı taraftan iki genç kız girip geline doğru koşar.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ: İlk toplu iğneyi kime verdin, bana mı, ona mı?

GELİN: Hatırlamıyorum.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Benimkini burada vermiştin.

İKİNCİ GENÇ KIZ: Benimkini de altarın önünde.

GELİN: (*Tedirgin, içten içe büyük bir mücadele vermektedir.*) Hiç hatırlamıyorum.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Keşke sen bize...

GELİN: (*Sözünü keser.*) Umurumda değil. Kafam çok meşgul.

İKİNCİ GENÇ KIZ: Kusura bakma.

(*Leonardo sahnenin arka tarafından geçer.*)

GELİN: (*Leonardo'yu görür.*) Bunlar telaşlı dakikalar.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Biz nereden bilelim!

NOVIA: Ya lo sabréis cuando os llegue la hora. Estos pasos son pasos que cuestan mucho.

MUCHACHA 1: ¿Te ha disgustado?

NOVIA: No. Perdonad vosotras.

MUCHACHA 2: ¿De qué? Pero los dos alfileres sirven para casarse, ¿verdad?

NOVIA: Los dos.

MUCHACHA 1: Ahora, que una se casa antes que otra.

NOVIA: ¿Tantas ganas tenéis?

MUCHACHA 2: (*Vergonzosa*) Sí.

NOVIA: ¿Para qué?

MUCHACHA 1: Pues... (*Abrazando a la segunda.*)

(*Echan a correr las dos. Llega el novio y, muy despacio, abraza a la novia por detrás.*)

NOVIA: (*Con gran sobresalto*) ¡Quita!

NOVIO: ¿Te asustas de mí?

NOVIA: ¡Ay! ¿Eras tú?

NOVIO: ¿Quién iba a ser? (*Pausa.*) Tu padre o yo.

NOVIA: ¡Es verdad!

NOVIO: Ahora que tu padre te hubiera abrazado más blando.

NOVIA: (*Sombría*) ¡Claro!

NOVIO: Porque es viejo. (*La abraza fuertemente de un modo un poco brusco.*)

NOVIA: (*Seca*) ¡Déjame!

NOVIO: ¿Por qué? (*La deja.*)

NOVIA: Pues... la gente. Pueden vernos.

(*Vuelve a cruzar el fondo la criada, que no mira a los novios.*)

NOVIO: ¿Y qué? Ya es sagrado.

NOVIA: Sí. pero déjame... Luego.

NOVIO: ¿Qué tienes? ¡Estás como asustada!

NOVIA: No tengo nada. No te vayas.

(*Sale la mujer de Leonardo.*)

MUJER: No quiero interrumpir...

GELİN: Vakti gelince göreceksiniz. Bu adımı atmak hiç kolay değil.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Canını mı sıktık?

GELİN: Hayır. Kusura bakmayın.

İKİNCİ GENÇ KIZ: Ne kusuru? Ama toplu iğnelerin ikisi de evliliğe yarıyor, değil mi?

GELİN: Yarıyor.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Yalnız biri, ötekinden önce evleniyor.

GELİN: Bu kadar çok mu istiyorsunuz evlenmeyi?

İKİNCİ GENÇ KIZ: (*Utanarak.*) Evet.

GELİN: Niye?

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Şey... (*İkinci Genç Kız'a sarılır.*)

(*İkisi koşmaya başlarlar. Damat gelir ve usulca arkadan Gelin'e sarılır.*)

GELİN: (*Olduğu yerde sıçrar.*) Çekil!

DAMAT: Benden korkuyor musun?

GELİN: Ay! Sen miydin?

DAMAT: Kim olacaktı? (*Sessizlik*) Ya baban, ya ben.

GELİN: Öyle ya!

DAMAT: Ama baban olsa bu kadar sıkı sarılmazdı.

GELİN: (*Hüzünlü*) Tabii!

DAMAT: (*Biraz sertçe, sıkıca sarılır.*) Çünkü o yaşlı.

GELİN: (*Tersleyerek*) Bırak beni!

DAMAT: Niye? (*Gelin'i bırakır.*)

GELİN: Canım... davetliler görecek.

(*Hizmetçi tekrar sahnenin arka tarafından geçer, Gelin'le Damat'a bakmaz.*)

DAMAT: Ne olmuş? Artık evliyiz.

GELİN: Evet, ama yapma... Sonra.

DAMAT: Neyin var senin? Korkuyor gibisin!

GELİN: Bir şeyim yok. Gitme.

(*Leonardo'nun Karısı girer.*)

LEONARDO'NUN KARISI: Rahatsız ediyorum...

NOVIO: Dime.

MUJER: ¿Pasó por aquí mi marido?

NOVIO: No.

MUJER: Es que no le encuentro y el caballo no está tampoco en el establo.

NOVIO: (*Alegre*) Debe estar dándole una carrera.

(*Se va la mujer, inquieta. Sale la criada.*)

CRIADA: ¿No andáis satisfechos de tanto saludo?

NOVIO: Yo estoy deseando que esto acabe. La novia está un poco cansada.

CRIADA: ¿Qué es eso, niña?

NOVIA: ¡Tengo como un golpe en las sienes!

CRIADA: Una novia de estos montes debe ser fuerte. (*Al novio.*) Tú eres el único que la puedes curar, porque tuya es. (*Sale corriendo.*)

NOVIO: (*Abrazándola*) Vamos un rato al baile. (*La besa.*)

NOVIA: (*Angustiada*) No. Quisiera echarme en la cama un poco.

NOVIO: Yo te haré compañía.

NOVIA: ¡Nunca! ¿Con toda la gente aquí? ¿Qué dirían? Déjame sosegar un momento.

NOVIO: ¡Lo que quieras! ¡Pero no estés así por la noche!

NOVIA: (*En la puerta*) A la noche estaré mejor.

NOVIO: ¡Que es lo que yo quiero!

(*Aparece la madre.*)

MADRE:Hijo.

NOVIO: ¿Dónde anda usted?

MADRE: En todo ese ruido. ¿Estás contento?

NOVIO: Sí.

MADRE: ¿Y tu mujer?

NOVIO: Descansa un poco. ¡Mal día para las novias!

MADRE: ¿Mal día? El único bueno. Para mí fue como una herencia. (*Entra la criada y se dirige al cuarto de la novia.*) Es la roturación de las tierras, la plantación de árboles nuevos.

DAMAT: Söyle.

LEONARDO'NUN KARISI: Kocam buradan geçti mi?

DAMAT: Hayır.

LEONARDO'NUN KARISI: Hiçbir yerde bulamadım, at da ahırda yok.

DAMAT: (*Neşeli*) Yine koşturuyordur atı.

(*Leonardo'nun Karısı, endişeli, çıkar. Hizmetçi girer.*)

HİZMETÇİ: Bunca tebrikten memnunsunuzdur herhalde, değil mi?

DAMAT: Ben artık tören bitsin istiyorum. Gelin biraz yorgun.

HİZMETÇİ: Ne oldu kızım?

GELİN: Şakaklarım zonkluyor!

HİZMETÇİ: Bizim dağların gelini güçlü olmalıdır. (*Damat'a*) Onu bir tek sen iyileştirebilirsin, çünkü o senin artık. (*Koşarak çıkar.*)

DAMAT: (*Gelin'e sarılır.*) Gel biraz dans edelim. (*Gelin'i öper.*)

GELİN: (*Kaygıyla*) Hayır. Ben biraz yatağa uzanmak istiyorum.

DAMAT: Ben de gelirim.

GELİN: Olmaz! Bütün davetliler buradayken, olur mu? Ne derler sonra? Bırak biraz dinleneyim.

DAMAT: Nasıl istersen! Ama gece böyle olmasın!

GELİN: (*Kapının eşiğinden*) Gece daha iyi olurum.

DAMAT: Benim istediğim de bu!

(*Anne girer.*)

ANNE: Oğlum.

DAMAT: Nerelerdesin?

ANNE: Patırtının ortasında. Memnun musun?

DAMAT: Evet.

ANNE: Karın nerede?

DAMAT: Biraz dinleniyor. Gelin için zor bir gün!

ANNE: Zor mu? En güzel gün bu. Benim için veraset gibi bir şeydi. (*Hizmetçi girer ve Gelin'in odasına yönelir.*) Toprağın sürüldüğü, yeni fidanların dikildiği gün.

NOVIO: ¿Usted se va a ir?

MADRE: Sí. Yo tengo que estar en mi casa.

NOVIO: Sola.

MADRE: Sola, no. Que tengo la cabeza llena de cosas y de hombres y de luchas.

NOVIO: Pero luchas que ya no son luchas.

(*Sale la criada rápidamente; desaparece corriendo por el fondo.*)

MADRE: Mientras una vive, lucha.

NOVIO: ¡Siempre la obedezco!

MADRE: Con tu mujer procura estar cariñoso, y si la notas infautada o arisca, hazle una caricia que le produzca un poco de daño, un abrazo fuerte, un mordisco y luego un beso suave. Que ella no pueda disgustarse, pero que sienta que tú eres el macho, el amo, el que mandas. Así aprendí de tu padre. Y como no lo tienes, tengo que ser yo la que te enseñe estas fortalezas.

NOVIO: Yo siempre haré lo que usted mande.

PADRE: (*Entrando*) ¿Y mi hija?

NOVIO: Está dentro.

MUCHACHA 1: ¡Vengan los novios, que vamos a bailar la rueda!

MOZO 1: (*Al novio*) Tú la vas a dirigir.

PADRE: (*Saliendo*) ¡Aquí no está!

NOVIO: ¿No?

PADRE: Debe haber subido a la baranda.

NOVIO: ¡Voy a ver! (*Entra.*)

(*Se oye algazara y guitarras.*)

MUCHACHA 1: ¡Ya ha empezado! (*Sale.*)

NOVIO: (*Saliendo*) No está.

MADRE: (*Inquieta*) ¿No?

PADRE: ¿Y adónde puede haber ido?

CRIADA: (*Entrando*) Y la niña, ¿donde está?

MADRE: (*Seria*) No lo sabemos.

DAMAT: Sen gidecek misin?

ANNE: Evet. Evimde olmam gerek.

DAMAT: Tek başına.

ANNE: Tek başıma değil. Kafam olaylarla, adamlarla, kavgalarla dolu.

DAMAT: Ama o kavgalar bitti artık.

(*Hizmetçi hızla girer, koşarak sahnenin arkasında gözden kaybolur.*)

ANNE: İnsan yaşadıkça kavga sürer.

DAMAT: Senin sözünden asla çıkmadım!

ANNE: Karına karşı şefkatli olmaya çalış; bir kendini beğenmişliğini veya yabaniliğini görecek olursan, biraz acıtarak sev, fazla sıkı sarıl veya hafifçe ısır, sonra da şefkatle öp. Sana kızmasın, ama erkeğin, efendinin, hükmedenin sen olduğunu hissetsin. Ben babandan böyle gördüm. Baban olmadığı için de, kuvvetli olmayı sana benim öğretmem gerekiyor.

DAMAT: Senin her dediğini yapacağım.

BABA: (*Girer.*) Kızım nerede?

DAMAT: İçeride.

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Gelinle damat gelsin, hep birlikte halka olup dans edeceğiz!

BİRİNCİ DELİKANLI: (*Damat'a*) Başı sen çekeceksin.

BABA: (*Girer.*) İçeride yok!

DAMAT: Yok mu?

BABA: Balkona çıktı herhalde.

DAMAT: Bir bakayım! (*Çıkar.*)

(*Haykırışlar ve gitar sesleri duyulur.*)

BİRİNCİ GENÇ KIZ: Başladılar! (*Çıkar.*)

DAMAT: (*Girer.*) Orada da yok.

ANNE: (*Endişeli*) Yok mu?

BABA: Nereye gitmiş olabilir peki?

HİZMETÇİ: (*Girer.*) Bizim kız nerede?

ANNE: (*Ciddi*) Bilmiyoruz.

(*Sale el novio. Entran tres invitados.*)

PADRE: (*Dramático*) Pero ¿no está en el baile?

CRIADA: En el baile no está.

PADRE: (*Con arranque*) Hay mucha gente. ¡Mirad!

CRIADA: ¡Ya he mirado!

PADRE: (*Trágico*) ¿Pues dónde está?

NOVIO: (*Entrando*) Nada. En ningún sitio.

MADRE: (*Al padre*) ¿Qué es esto? ¿Dónde está tu hija?

(*Entra la mujer de Leonardo.*)

MUJER: ¡Han huido! ¡Han huido! Ella y Leonardo. En el caballo. Van abrazados, como una exhalación.

PADRE: ¡No es verdad! ¡Mi hija. no!

MADRE: ¡Tu hija, sí! Planta de mala madre, y él, él también, él. Pero ¡ya es la mujer de mi hijo!

NOVIO: (*Entrando*) ¡Vamos detrás! ¿Quién tiene un caballo?

MADRE: ¿Quién tiene un caballo ahora mismo, quién tiene un caballo? Que le daré todo lo que tengo, mis ojos y hasta mi lengua...

VOZ: Aquí hay uno.

MADRE: (*Al hijo*) ¡Anda! ¡Detrás! (*Salen con dos mozos.*) No. No vayas. Esa gente mata pronto y bien...; pero sí, corre, y yo detrás!

PADRE: No será ella. Quizá se haya tirado al aljibe.

MADRE: Al agua se tiran las honradas, las limpias; ¡esa, no! Pero ya es mujer de mi hijo. Dos bandos. Aquí hay ya dos bandos. (*Entran todos.*) Mi familia y la tuya. Salid todos de aquí. Limpiarse el polvo de los zapatos. Vamos a ayudar a mi hijo. (*La gente se separa en dos grupos.*) Porque tiene gente; que son: sus primos del mar y todos los que llegan de tierra adentro. ¡Fuera de aquí! Por todos los caminos. Ha llegado otra vez la hora de la sangre. Dos bandos. Tú con el tuyo y yo con el mío. ¡Atrás! ¡Atrás!

Telón

(*Damat çıkar. Üç Davetli girer.*)

BABA: (*Telaşlı*) Canım, dans edenlerin arasında değil mi?

HİZMETÇİ: Dans edenlerin arasında yok.

BABA: (*Öfkeli*) Çok kalabalık. İyi bakın!

HİZMETÇİ: Baktım!

BABA: (*Acıklı*) Peki nerede öyleyse?

DAMAT: (*Girer.*) Yok. Hiçbir yerde yok.

ANNE: (*Baba'ya*) Ne oluyor? Kızın nerede?

(*Leonardo'nun Karısı girer.*)

L.'NUN KARISI: Kaçtılar! Kaçtılar! Leonardo'yla ikisi. Ata binmişler. Birbirlerine sarılmış, şimşek gibi gidiyorlardı!

BABA: Olamaz! Benim kızım olamaz!

ANNE: Evet, senin kızın! Kötü annenin tohumu, adam da öyle. Ama o artık benim oğlumun karısı!

DAMAT: (*Çıkmaya yeltenir.*) Peşlerinden gidelim! Atı olan var mı?

ANNE: Hemen şu anda kim verir atını, atı olan var mı? Karşılığında her şeyimi, gözümü, dilimi veririm...

SES: Burada bir at var.

ANNE: (*Oğluna*) Hadi! Yetiş! (*Damat iki Delikanlı'yla çıkar.*) Dur. Gitme. Bu insanlar hem çabuk, hem de iyi adam öldürürler... gene de git, koş, ben de arkandan geliyorum!

BABA: O değildir! Sarnıca atlamış olmasın!

ANNE: Suya namuslu, temiz kızlar atlar, seninki gibiler değil! Ama artık oğlumun karısı o. İki cephe. Burada iki cephe var artık. (*Herkes girer.*) Benim ailemle senin ailen. Hepiniz dışarı çıkın. Bu lanetli yeri şerefimizle terk edelim. Oğluma yardım etmeye gidiyoruz. (*Davetliler iki gruba ayrılır.*) Oğlum yalnız değil; deniz kıyısından, yaylalardan gelen onca akrabası var. Çıkın dışarı! Bütün yollara dağılın. Bir kez daha kan dökülecek. İki cephe. Sen kendi cephende yer alacaksın, ben de kendi cephemde. Çekilin! Çekilin!

Perde

Acto Tercero

Üçüncü Perde

Cuadro Primero

Bosque. Es de noche. Grandes troncos húmedos. Ambiente oscuro. Se oyen dos violines. Salen tres leñadores.

LEÑADOR 1: ¿Y los han encontrado?

LEÑADOR 2: No. Pero los buscan por todas partes.

LEÑADOR 3: Ya darán con ellos.

LEÑADOR 2: ¡Chisss!

LEÑADOR 3: ¿Qué?

LEÑADOR 2: Parece que se acercan por todos los caminos a la vez.

LEÑADOR 1: Cuando salga la luna los verán.

LEÑADOR 2: Debían dejarlos.

LEÑADOR 1: El mundo es grande. Todos pueden vivir de él.

LEÑADOR 3: Pero los matarán.

LEÑADOR 2: Hay que seguir la inclinación: han hecho bien en huir.

LEÑADOR 1: Se estaban engañando uno a otro y al fin la sangre pudo más.

LEÑADOR 3: ¡La sangre!

LEÑADOR 1: Hay que seguir el camino de la sangre.

LEÑADOR 2: Pero sangre que ve la luz se la bebe la tierra.

Birinci Sahne

Orman. Gece vakti. İri, ıslak ağaç gövdeleri. Etraf karanlıktır. İki kemanın sesi duyulur. Üç Oduncu girer.

BİRİNCİ ODUNCU: Buldular mı onları?

İKİNCİ ODUNCU: Hayır. Ama her yerde arıyorlar.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Sonunda yakalarlar.

İKİNCİ ODUNCU: Şşşt!

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Ne var?

İKİNCİ ODUNCU: Bütün yolları tutmuşlar galiba.

BİRİNCİ ODUNCU: Ay çıkınca görecekler.

İKİNCİ ODUNCU: Bıraksalardı peşlerini.

BİRİNCİ ODUNCU: Dünya büyük. Herkese yaşayacak yer var.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Ama öldürecekler onları.

İKİNCİ ODUNCU: Yüreğin sesine kulak vermek gerekir; kaçmakla iyi etmişler.

BİRİNCİ ODUNCU: Birbirlerini kandırıyorlardı, sonunda kan baskın çıktı.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Kan!

BİRİNCİ ODUNCU: Kanın yolundan şaşmamak gerek!

İKİNCİ ODUNCU: Ama gün ışığına çıkan kanı toprak emer.

LEÑADOR 1: ¿Y qué? Vale más ser muerto desangrado que vivo con ella podrida.

LEÑADOR 3: Callar.

LEÑADOR 1: ¿Qué? ¿Oyes algo?

LEÑADOR 3: Oigo los grillos, las ranas, el acecho de la noche.

LEÑADOR 1: Pero el caballo no se siente.

LEÑADOR 3: No.

LEÑADOR 1: Ahora la estará queriendo.

LEÑADOR 2: El cuerpo de ella era para él y el cuerpo de él para ella.

LEÑADOR 3: Los buscan y los matarán.

LEÑADOR 1: Pero ya habrán mezclado sus sangres y serán como dos cántaros vacíos, como dos arroyos secos.

LEÑADOR 2: Hay muchas nubes y será fácil que la luna no salga.

LEÑADOR 3: El novio los encontrará con luna o sin luna. Yo lo vi salir. Como una estrella furiosa. La cara color ceniza. Expresaba el sino de su casta.

LEÑADOR 1: Su casta de muertos en mitad de la calle.

LEÑADOR 2: ¡Eso es!

LEÑADOR 3: ¿Crees que ellos lograrán romper el cerco?

LEÑADOR 2: Es difícil. Hay cuchillos y escopetas a diez leguas a la redonda.

LEÑADOR 3: Él lleva buen caballo.

LEÑADOR 2: Pero lleva una mujer.

LEÑADOR 1: Ya estamos cerca.

LEÑADOR 2: Un árbol de cuarenta ramas. Lo cortaremos pronto.

LEÑADOR 3: Ahora sale la luna. Vamos a darnos prisa.

(*Por la izquierda surge una claridad*)

LEÑADOR 1:

¡Ay luna que sales!

Luna de las hojas grandes.

BİRİNCİ ODUNCU: Ne olmuş? Kansız kalıp ölmek, kanı kuruyarak yaşamaktan iyidir.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Susun.

BİRİNCİ ODUNCU: Ne o? Bir şey mi duydun?

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Cırcırböceklerini, kurbağaları, pusuda bekleyen geceyi duyuyorum.

BİRİNCİ ODUNCU: Ama atın sesi duyulmuyor.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Hayır.

BİRİNCİ ODUNCU: Kızı seviyordur şimdi.

İKİNCİ ODUNCU: Kızın bedeni adama aitti, adamınki de kıza.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Onları bulup öldürecekler.

BİRİNCİ ODUNCU: Ama onların kanları birleşmiş olacak; iki boş testiden, kurumuş derelerden farksız olacaklar.

İKİNCİ ODUNCU: Çok bulut var, ay hiç çıkmaz belki de.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Damat onları mehtap olsa da, olmasa da bulur. Ben yola çıkışını gördüm. Yörüngesinden fırlamış bir yıldızdı sanki. Benzi kül gibiydi. Sülalesinin kaderini temsil ediyordu.

BİRİNCİ ODUNCU: Sokağın ortasında ölenler sülalesi.

İKİNCİ ODUNCU: Öyle!

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Sence çemberi yarabilecekler mi?

İKİNCİ ODUNCU: Bence zor. Çepeçevre on fersahlık alan bıçaklarla, tüfeklerle dolu.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Adamın atı sağlam.

İKİNCİ ODUNCU: Ama bir de kadın var.

BİRİNCİ ODUNCU: Yaklaştık artık.

İKİNCİ ODUNCU: Kırk dallık bir ağaç. Çabucak keseriz.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU: Ay az sonra çıkar. Acele edelim.

(*Solda bir aydınlanma görülür.*)

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, kendini gösteren ay!

İri yapraklardaki ay.

LEÑADOR 2:
¡Llena de jazmines de sangre!
LEÑADOR 1:
¡Ay luna sola!
¡Luna de las verdes hojas!
LEÑADOR 2:
Plata en la cara de la novia.
LEÑADOR 3:
¡Ay luna mala!
Deja para el amor la oscura rama.
LEÑADOR 1:
¡Ay triste luna!
¡Deja para el amor la rama oscura!
(*Salen. Por la claridad de la izquierda aparece la Luna. La Luna es un leñador joven, con la cara blanca. La escena adquiere un vivo resplandor azul.*)
LUNA:
Cisne redondo en el río,
ojo de las catedrales,
alba fingida en las hojas
soy; ¡no podrán escaparse!
¿Quién se oculta? ¿Quién solloza
por la maleza del valle?
La luna deja un cuchillo
abandonado en el aire,
que siendo acecho de plomo
quiere ser dolor de sangre.
¡Dejadme entrar! ¡Vengo helada
por paredes y cristales!
¡Abrid tejados y pechos
donde pueda calentarme!
¡Tengo frío! Mis cenizas
de soñolientos metales
buscan la cresta del fuego

İKİNCİ ODUNCU:
Kan yaseminleriyle kaplı!
BİRİNCİ ODUNCU:
Ah, yapayalnız ay!
Yeşil yapraklardaki ay!
İKİNCİ ODUNCU:
Gümüştür gelinin yüzünde.
ÜÇÜNCÜ ODUNCU:
Ah, fesat ay!
Aşka karanlık bir dal bırak.
BİRİNCİ ODUNCU:
Ah, hazin ay!
Karanlık bir dal bırak aşka.
(*Çıkarlar. Soldaki aydınlıkta Ay belirir. Ay, yüzü bembeyaz, genç bir oduncudur. Sahne keskin, mavi bir parlaklığa bürünür.*)
AY:
Ben nehirde tombul kuğu,
katedrallerde gözpencere,
yapraklarda sahte şafağım;
kaçamazlar, kurtulamazlar!
Kim o saklanan? Kim hıçkıran
vadinin çalılıklarında?
Ay bir bıçak bırakır
havada asılı duran,
kendi kurşundan pusudur,
arzusu kanayan yaradır.
Bırakın gireyim! Buz tuttum,
duvarlarda, camlarda dondum!
Damları, bağrınızı açın,
içeri girip ısınayım!
Üşüyorum! Ürperiyorum,
uykulu madenden küllerim
ateşten bir sorguç arıyor,

por los montes y las calles.
Pero me lleva la nieve
sobre su espalda de jaspe,
y me anega, dura y fría,
el agua de los estanques.
Pues esta noche tendrán
mis mejillas roja sangre,
y los juncos agrupados
en los anchos pies del aire.
¡No haya sombra ni emboscada.
que no puedan escaparse!
¡Que quiero entrar en un pecho
para poder calentarme!
¡Un corazón para mí!
¡Caliente!, que se derrame
por los montes de mi pecho;
dejadme entrar, ¡ay, dejadme! (*A las ramas.*)
No quiero sombras. Mis rayos
han de entrar en todas partes,
y haya en los troncos oscuros
un rumor de claridades,
para que esta noche tengan
mis mejillas dulce sangre,
y los juncos agrupados
en los anchos pies del aire.
¿Quién se oculta? ¡Afuera digo!
¡No! ¡No podrán escaparse!
Yo haré lucir al caballo
una fiebre de diamante.

(*Desaparece entre los troncos y vuelve la escena a su luz oscura. Sale una anciana totalmente cubierta por tenues paños verdeoscuros. Lleva los pies descalzos. Apenas si se le verá el rostro entre los pliegues. Este personaje no figura en el reparto.*)

tepeler, sokaklar aşıyor.
Ama kar götürüyor beni
bindirip mermerden sırtına,
boğuluyorum göllerin o
kaskatı, buz gibi suyunda.
Fakat bu gece yanaklarım
kandan kıpkırmızı olacak,
rüzgârın iri adımları
kızıl sazları sallayacak.
Ne bir delik, ne gölge kalsın,
hiçbir yere kaçamasınlar!
Girip bir insanın bağrına
ısınmak istiyorum orda!
Bir kalp, bir yürek lazım bana!
Sıcacık kan aksın, yayılsın
göğsümün soğuk dağlarına;
içeri gireyim, bırakın! (*Ağaç dallarına*)
Gölge istemem. Huzmelerim
her deliğe nüfuz etmeli,
kara ağaç gövdelerini
aydınlıklarla bezemeli
çünkü bu gece yanaklarım
tatlı, ılık kanla dolmalı,
rüzgârın iri adımları
kızıl sazları sallamalı.
Kim o saklanan? Çık dışarı!
Kaçamazlar, kurtulamazlar!
At parlayacak altlarında
ışıl ışıl pırlantalarla.

(*Ay ağaç gövdelerinin arasında gözden kaybolur, sahne eski karanlığına gömülür. Her yanını örten incecik, koyu yeşil bir giysi içinde, yaşlı bir kadın girer. Yalınayaktır. Kumaş kıvrımlarının arasında yüzü zar zor seçilir. Bu kişi oyuncu sıralamasında yer almaz.*)

MENDIGA:
Esa luna se va, y ellos se acercan.
De aquí no pasan. El rumor del río
apagará con el rumor de troncos
el desgarrado vuelo de los gritos.
Aquí ha de ser, y pronto. Estoy cansada.
Abren los cofres, y los blancos hilos
aguardan por el suelo de la alcoba
cuerpos pesados con el cuello herido.
No se despierte un pájaro y la brisa,
recogiendo en su falda los gemidos,
huya con ellos por las negras copas
o los entierre por el blanco limo.
¡Esa luna, esa luna! (*Impaciente.*)
¡Esa luna, esa luna!
(*Aparece la luna. Vuelve la luz intensa.*)
LUNA:
Ya se acercan.
Unos por la cañada y otros por el río.
Voy a alumbrar las piedras. ¿Qué necesitas?
MENDIGA:
Nada.
LUNA:
El aire va llegando duro, con doble filo.
MENDIGA:
Ilumina el chaleco y aparta los botones,
que después las navajas ya saben el camino.
LUNA:
Pero que tarden mucho en morir. Que la sangre
me ponga entre los dedos su delicado silbo.
¡Mira que ya mis valles de ceniza despiertan
en ansia de esta fuente de chorro estremecido!
MENDIGA: No dejemos que pasen el arroyo. ¡Silencio!

DİLENCİ KADIN:
Ay saklanır, onlar yaklaşır.
Geçemeyecekler. Bastıracak
nehrin ve dalların uğultusu
küstahça yükselen çığlıkları.
Burada olmalı, çabuk. Yoruldum.
Sandık açılır, beyaz ketenler
yerde, yatak odasında bekler
boynu yaralı, ağır bedenleri.
Tek kuş uyanmasın; rüzgâr toplasın
eteğine iniltileri,
kaçırsın ağaç doruklarına
ya da gömsün yumuşak çamura.
Nerede bu ay, nerede! (*Sabırsız*)
Nerede bu ay, nerede!
(*Ay belirir. Önceki keskin mavi ışık tekrar görünür.*)
AY:
İşte yaklaşıyorlar.
Kimi patikadan, kimi nehirden.
Taşları aydınlatacağım. Bir ihtiyacın var mı?
DİLENCİ KADIN:
Yok.
AY:
Rüzgâr sertleşiyor, tersine dönebilir.
DİLENCİ KADIN:
Sen yeleği aydınlat, düğmeler iyice seçilsin,
sonra sustalılar yolunu bulur nasılsa.
AY:
Ağır ağır ölsünler ama. Kanın
hafif ıslığı dolsun ellerime.
Bak, külden vadilerim uyandı bile,
o zonklayan pınarın özlemiyle!
DİLENCİ KADIN: Dereyi geçmelerine izin vermeyelim. Sus!

LUNA: ¡Allí vienen!

(*Se va. Queda la escena a oscuras.*)

MENDIGA:

¡De prisa! Mucha luz. ¿Me has oído?

¡No pueden escaparse!

(*Entran el novio y mozo 1. La mendiga se sienta y se tapa con el manto.*)

NOVIO: Por aquí.

MOZO 1: No los encontrarás.

NOVIO: (*Enérgico*) ¡Sí los encontraré!

MOZO 1: Creo que se han ido por otra vereda.

NOVIO: No. Yo sentí hace un momento el galope.

MOZO 1: Sería otro caballo.

NOVIO: (*Dramático*) Oye. No hay más que un caballo en el mundo, y es este. ¿Te has enterado? Si me sigues, sígueme sin hablar.

MOZO 1: Es que yo quisiera...

NOVIO: Calla. Estoy seguro de encontrármelos aquí. ¿Ves este brazo? Pues no es mi brazo. Es el brazo de mi hermano y el de mi padre y el de toda mi familia que está muerta. Y tiene tanto poderío, que puede arrancar este árbol de raíz si quiere. Y vamos pronto, que siento los dientes de todos los míos clavados aquí de una manera que se me hace imposible respirar tranquilo.

MENDIGA: (*Quejándose*) ¡Ay!

MOZO 1: ¿Has oído?

NOVIO: Vete por ahí y da la vuelta.

MOZO 1: Esto es una caza.

NOVIO: Una caza. La más grande que se puede hacer.

(*Se va el mozo. El novio se dirige rápidamente hacia la izquierda y tropieza con la mendiga, la Muerte*)

MENDIGA: ¡Ay!

NOVIO: ¿Qué quieres?

MENDIGA: Tengo frío.

NOVIO: ¿Adónde te diriges?

AY: İşte geliyorlar!

(*Ay çıkar. Sahne karanlığa gömülür.*)

DİLENCİ KADIN:

Çabuk. Bol ışık! Duydun mu beni?

Kaçmaları imkânsız!

(*Damat ve Birinci Delikanlı girerler. Dilenci Kadın oturur, pelerinine sarınır.*)

DAMAT: Bu taraftan.

BİRİNCİ DELİKANLI: Bulamayacaksın onları.

DAMAT: (*Şevkle*) Bulacağım!

BİRİNCİ DELİKANLI: Bence başka bir yoldan gittiler.

DAMAT: Hayır. Daha demin nal seslerini duydum.

BİRİNCİ DELİKANLI: Başka bir attır.

DAMAT: (*Dokunaklı*) Bana bak, yeryüzünde bir tek at var, o da bu at. Anladın mı? Beni izleyeceksen, konuşmadan izle.

BİRİNCİ DELİKANLI: Ama bence...

DAMAT: Sus. Onları burada bulacağımdan eminim. Şu kolu görüyor musun? Bu benim kolum değil. Ağabeyimin, babamın, ailemdeki bütün ölülerin kolu. Ve o kadar güçlü ki, canı isterse şu ağacı kökünden sökebilir. Acele edelim, burada bütün yakınlarımın dişlerinin kenetlendiğini hissediyorum, rahat nefes alamıyorum.

DİLENCİ KADIN: (*Sızlanarak*) Ayyy!

BİRİNCİ DELİKANLI: Duydun mu?

DAMAT: Şuradan gidip çevreyi dolaş.

BİRİNCİ DELİKANLI: Sürek avı bu.

DAMAT: Sürek avı. Sürek avlarının en büyüğü.

(*Delikanlı çıkar. Damat hızla sol tarafa yürür ve Dilenci Kadın'la, yani ÖLÜM'le çarpışır.*)

DİLENCİ KADIN: Ayyy!

DAMAT: Ne istiyorsun?

DİLENCİ KADIN: Üşüyorum.

DAMAT: Ne tarafa gidiyorsun?

MENDIGA: (*Siempre quejándose como una mendiga*) Allá lejos...

NOVIO: ¿De dónde vienes?

MENDIGA: De allí.... de muy lejos.

NOVIO: ¿Viste un hombre y una mujer que corrían montados en un caballo?

MENDIGA: (*Despertándose*) Espera... (*Lo mira.*) Hermoso galán. (*Se levanta.*) Pero mucho más hermoso si estuviera dormido.

NOVIO: Dime, contesta, ¿los viste?

MENDIGA: Espera... ¡Qué espaldas más anchas! ¿Cómo no te gusta estar tendido sobre ellas y no andar sobre las plantas de los pies, que son tan chicas?

NOVIO: (*Zamarreándola*) ¡Te digo si los viste! ¿Han pasado por aquí?

MENDIGA: (*Enérgica*) No han pasado; pero están saliendo de la colina. ¿No los oyes?

NOVIO: No.

MENDIGA: ¿Tú no conoces el camino?

NOVIO: ¡Iré, sea como sea!

MENDIGA: Te acompañaré. Conozco esta tierra.

NOVIO: (*Impaciente*) ¡Pero vamos! ¿Por dónde?

MENDIGA: (*Dramática*) ¡Por allí!

(*Salen rápidos. Se oyen lejanos dos violines que expresan el bosque. Vuelven los leñadores. Llevan las hachas al hombro. Pasan lentos entre los troncos.*)

LEÑADOR 1:

¡Ay muerte que sales!

Muerte de las hojas grandes.

LEÑADOR 2:

¡No abras el chorro de la sangre!

LEÑADOR 1:

¡Ay muerte sola!

Muerte de las secas hojas.

DİLENCİ KADIN: (*Bir dilenciye yakışır şekilde mızıldanmaya devam eder.*) Şu tarafa, uzağa...

DAMAT: Nereden geliyorsun?

DİLENCİ KADIN: Oradan... çok uzaktan.

DAMAT: At üstünde hızla giden bir adamla bir kadın gördün mü?

DİLENCİ KADIN: (*Canlanır.*) Dur bakayım... (*Damat'a bakar.*) Yakışıklı oğlanmış. (*Ayağa kalkar.*) Ama uykuda çok daha yakışıklı olurdu.

DAMAT: Cevap versene, gördün mü?

DİLENCİ KADIN: Dur... Ne geniş sırt bu böyle! O ufacık tabanlarının üstünde yürüyeceğine, sırtüstü uzanmak daha güzel olmaz mı?

DAMAT: (*Dilenci Kadın'ı sarsarak*) Gördün mü onları diyorum sana! Buradan geçtiler mi?

DİLENCİ KADIN: (*Şevkle*) Geçmediler; ama yamaçtan aşağı iniyorlar. Duymuyor musun?

DAMAT: Hayır.

DİLENCİ KADIN: Sen yolu bilmiyor musun?

DAMAT: Bir yolunu bulur, giderim!

DİLENCİ KADIN: Benimle gel. Bu araziyi iyi bilirim.

DAMAT: (*Sabırsız*) Gidelim hadi! Ne taraftan?

DİLENCİ KADIN: (*Dokunaklı*) Şuradan!

(*Hızla çıkarlar. Uzaklardan, ormanı betimleyen iki kemanın sesi duyulur. Oduncular girer. Baltaları omuzlarındadır. Ağaç gövdelerinin arasından yavaşça yürürler.*)

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, kendini gösteren ölüm!

İri yapraklardaki ölüm!

İKİNCİ ODUNCU:

Açma kan çeşmesini!

BİRİNCİ ODUNCU:

Ah, yapayalnız ölüm!

Kuru yapraklardaki ölüm!

LEÑADOR 3:
¡No cubras de flores la boda!
LEÑADOR 2:
¡Ay triste muerte!
Deja para el amor la rama verde.
LEÑADOR 1:
¡Ay muerte mala!
¡Deja para el amor la verde rama!
(*Van saliendo mientras hablan. Aparecen Leonardo y la novia.*)
LEONARDO: ¡Calla!
NOVIA:
Desde aquí yo me iré sola.
¡Vete! ¡Quiero que te vuelvas!
LEONARDO:
¡Calla, digo!
NOVIA:
Con los dientes,
con las manos, como puedas.
quita de mi cuello honrado
el metal de esta cadena,
dejándome arrinconada
allá en mi casa de tierra.
Y si no quieres matarme
como a víbora pequeña,
pon en mis manos de novia
el cañón de la escopeta.
¡Ay, qué lamento, qué fuego
me sube por la cabeza!
¡Qué vidrios se me clavan en la lengua!
LEONARDO:
Ya dimos el paso; ¡calla!
porque nos persiguen cerca
y te he de llevar conmigo.

ÜÇÜNCÜ ODUNCU:
Örtme düğünü çiçeklerle!
İKİNCİ ODUNCU:
Ah, hazin ölüm!
Yeşil bir dal bırak aşka.
BİRİNCİ ODUNCU:
Ah, fesat ölüm!
Aşka yeşil bir dal bırak.
(*Bir yandan konuşarak çıkarlar. Leonardo ve Gelin girerler.*)
LEONARDO: Sus!
GELİN:
Buradan öteye yalnız giderim.
Dönmeni istiyorum. Git dedim!
LEONARDO:
Sus diyorum!
GELİN:
Dişinle, elinle,
bir şekilde kopar,
bu demir halkayı çıkar
benim şerefli boynumdan;
git, bırak beni köşemde,
ücra, kerpiçten evimde.
Küçük bir yılanı ezer gibi
öldürmek istemiyorsan beni,
ver ellerine yeni gelinin
namlusunu tüfeğinin.
Ah, bir ateş, bir ağıt
kemiriyor beynimi!
Dilime camlar batıyor sanki!
LEONARDO:
Yola çıktık bir kere; sus!
Arayı kapatıyorlar, bak,
seni yanımda götüreceğim.

NOVIA:
¡Pero ha de ser a la fuerza!
LEONARDO:
¿A la fuerza? ¿Quién bajó
primero las escaleras?
NOVIA:
Yo las bajé.
LEONARDO:
¿Quién le puso
al caballo bridas nuevas?
NOVIA:
Yo misma. Verdad.
LEONARDO:
¿Y qué manos
me calzaron las espuelas?
NOVIA:
Estas manos que son tuyas,
pero que al verte quisieran
quebrar las ramas azules
y el murmullo de tus venas.
¡Te quiero! ¡Te quiero! ¡Aparta!
Que si matarte pudiera,
te pondría una mortaja
con los filos de violetas.
¡Ay, qué lamento, qué fuego
me sube por la cabeza!
LEONARDO:
¡Qué vidrios se me clavan en la lengua!
Porque yo quise olvidar
y puse un muro de piedra
entre tu casa y la mía.
Es verdad. ¿No lo recuerdas?
Y cuando te vi de lejos
me eché en los ojos arena.

GELİN:
Zorla götürebilirsin ancak!
LEONARDO:
Zorla ha? Merdiveni
ilk inen kimdi?
GELİN:
Bendim.
LEONARDO:
Yeni dizginlerini
ata kim taktı peki?
GELİN:
Yine ben. Haklısın.
LEONARDO:
Ya şu mahmuzlarımı takan,
söylesene, hangi ellerdi?
GELİN:
İşte bunlar, sana ait bu ellerdi,
oysa seni görünce istedikleri,
o mavi damarlarını koparmaktı,
kanının mırıltısını susturmaktı.
Seviyorum! Seviyorum seni! Çekil!
Seni öldürebilseydim,
kefenini çepeçevre
menekşelerle süslerdim.
Ah, bir ateş, bir ağıt,
kemiriyor beynimi!
LEONARDO:
Dilime camlar batıyor sanki!
Ben unutmak istemiştim
ve taştan bir duvar dikmiştim,
ayırmıştım evlerimizi.
Evet, hatırlamıyor musun?
Seni uzaktan görünce,
kum atardım gözlerime.

Pero montaba a caballo
y el caballo iba a tu puerta.
Con alfileres de plata
mi sangre se puso negra,
y el sueño me fue llenando
las carnes de mala hierba.
Que yo no tengo la culpa,
que la culpa es de la tierra
y de ese olor que te sale
de los pechos y las trenzas.
NOVIA:
¡Ay que sinrazón! No quiero
contigo cama ni cena,
y no hay minuto del día
que estar contigo no quiera,
porque me arrastras y voy,
y me dices que me vuelva
y te sigo por el aire
como una brizna de hierba.
He dejado a un hombre duro
y a toda su descendencia
en la mitad de la boda
y con la corona puesta.
Para ti será el castigo
y no quiero que lo sea.
¡Déjame sola! ¡Huye tú!
No hay nadie que te defienda.
LEONARDO:
Pájaros de la mañana
por los árboles se quiebran.
La noche se está muriendo
en el filo de la piedra.
Vamos al rincón oscuro,
donde yo siempre te quiera,

Ama ata bindiğimde,
at senin kapına giderdi.
Gümüş iğneler
kararttı kanımı,
uyku doldurdu etimi
azgın, yabani otlarla.
Suç bende değil,
suç bu topraklarda
ve senin göğsünden,
saçından yayılan kokuda.
GELİN:
Ah, bu ne çılgınlık! Seninle
ne yatak paylaşmak istiyorum, ne sofra
ve bütün gün, her dakika,
yanında olmayı özlüyorum,
sürüklüyorsun beni, gidiyorum,
dönmemi söylediğinde de,
uçarak seni izliyorum
havada bir tutam ot gibi.
Terk ettim sert bir erkeği
ve bütün sülalesini
düğünün tam ortasında,
tacımı taktıktan sonra.
Cezasını sen çekeceksin,
ben istemiyorum çekmeni.
Bırak beni! Kaç, kurtul!
Kimse engellemiyor seni!
LEONARDO:
Sabah kuşları
yırtınıyor ağaçlarda.
Gece can çekişiyor
taşların kenarında.
Gel karanlık köşeye gidelim,
seni sonsuza dek seveyim,

que no me importa la gente,
ni el veneno que nos echa.
(*La abraza fuertemente.*)
NOVIA:
Y yo dormiré a tus pies
para guardar lo que sueñas.
Desnuda, mirando al campo,
como si fuera una perra, (*Dramática.*)
¡porque eso soy! Que te miro
y tu hermosura me quema.
LEONARDO:
Se abrasa lumbre con lumbre.
La misma llama pequeña
mata dos espigas juntas.
¡Vamos!
(*La arrastra.*)
NOVIA:
¿Adónde me llevas?
LEONARDO:
A donde no puedan ir
estos hombres que nos cercan.
¡Donde yo pueda mirarte!
NOVIA: (*Sarcástica*)
Llévame de feria en feria,
dolor de mujer honrada,
a que las gentes me vean
con las sábanas de boda
al aire como banderas.
LEONARDO:
También yo quiero dejarte
si pienso como se piensa.
Pero voy donde tú vas.
Tú también. Da un paso. Prueba.
Clavos de luna nos funden
mi cintura y tus caderas.

ne insanlar umurumda benim,
ne de kustukları zehir.
(*Gelin'i sıkıca kucaklar.*)
GELİN:
Ayak ucunda uyurum,
rüyalarını korurum.
Kırlara bakarım, çıplak,
tıpkı bir kancık gibi, (*Dokunaklı*)
neyim ki zaten! Sana bakıyorum,
güzelliğinle yanıyorum.
LEONARDO:
Ateş ateşi körükler.
Miniminnacık bir alev
yan yana iki samanı yakar.
Gidelim!
(*Gelin'i sürükler.*)
GELİN:
Nereye götürüyorsun beni?
LEONARDO:
Etrafımızı çevirenlerin
gidemeyeceği yere.
Sana bakabileceğim yere!
GELİN: (*Alaylı*)
Bütün panayırlarda gezdir beni,
iffetli kadının nedametini
görmeyen kalmasın; seyretsinler,
düğün çarşaflarımı havada
dalgalanırken bayrak gibi.
LEONARDO:
Adam gibi düşünseydim
ben de bırakmak isterdim seni.
Ama senin peşinden giderim.
Sen de öyle. At bir adım. Dene hadi.
Ay çivileriyle perçinlemekte
kalçalarına belimi.

(*Toda esta escena es violenta, llena de gran sensualidad.*)
NOVIA: ¿Oyes?
LEONARDO: Viene gente.
NOVIA:
¡Huye!
Es justo que yo aquí muera
con los pies dentro del agua,
espinas en la cabeza.
Y que me lloren las hojas.
mujer perdida y doncella.
LEONARDO: Cállate. Ya suben.
NOVIA: ¡Vete!
LEONARDO:
Silencio. Que no nos sientan.
Tú delante. ¡Vamos, digo!
(*Vacila la novia*)
NOVIA: ¡Los dos juntos!
LEONARDO: (*Abrazándola*)
¡Como quieras!
Si nos separan, será
porque esté muerto.
NOVIA:
Y yo muerta.

(*Salen abrazados. Aparece la luna muy despacio. La escena adquiere una fuerte luz azul. Se oyen los dos violines. Bruscamente se oyen dos largos gritos desgarrados y se corta la música de los violines. Al segundo grito aparece la mendiga y queda de espaldas. Abre el manto y queda en el centro, como un gran pájaro de alas inmensas. La luna se detiene. El telón baja en medio de un silencio absoluto.*)

Telón

(*Bu sahnenin tamamı şiddet ve yoğun bir şehvet yüklüdür.*)
GELİN: Duydun mu?
LEONARDO: Birileri geliyor.
GELİN:
Kaç git!
Burada ölmeliyim ben
ayaklarım suyun içinde,
başımda dikenlerle.
Yapraklar tutsun yasımı, ağlasın
yoldan çıkmış kadına, bakireye.
LEONARDO: Sus. Tırmanıyorlar.
GELİN: Sen git!
LEONARDO:
Sus. Duymasınlar bizi.
Sen önden git. Git hadi!
(*Gelin tereddüt eder.*)
GELİN:Birlikte gidelim!
LEONARDO: (*Gelin'e sarılır.*)
Nasıl istersen!
Kimse ayıramaz bizi
ben ölmedikçe.
GELİN:
Ben de can vermedikçe.

(*Sarmaş dolaş çıkarlar. Ay çok yavaş girer. Sahne keskin mavi ışığa boğulur. İki kemanın sesi işitilir. Ansızın iki uzun, keskin çığlık duyulur ve keman sesleri kesilir. İkinci çığlıkla birlikte Dilenci Kadın sahnede belirir ve sırtı dönük durur. Pelerinini açar ve sahnenin ortasında, dev kanatlı iri bir kuş gibi kalır. Ay durur. Mutlak sessizliğin ortasında perde iner.*)

Perde

Cuadro Segundo

Habitación blanca con arcos y gruesos muros. A la derecha y a la izquierda, escaleras blancas. Gran arco al fondo y pared del mismo color. El suelo será también de un blanco reluciente. Esta habitación simple tendrá un sentido monumental de iglesia. No habrá ni un gris, ni una sombra, ni siquiera lo preciso para la perspectiva. Dos muchachas vestidas de azul oscuro están devanando una madeja roja.

MUCHACHA 1:
Madeja, madeja,
¿qué quieres hacer?
MUCHACHA 2:
Jazmín de vestido,
cristal de papel.
Nacer a las cuatro,
morir a las diez.
Ser hilo de lana,
cadena a tus pies
y nudo que apriete
amargo laurel.
NIÑA: (*Cantando*)
¿Fuisteis a la boda?
MUCHACHA 1:

İkinci Sahne

Kemerli, kalın duvarlı, beyaz bir oda. Sağda ve solda beyaz merdivenler. Arkada büyük bir kemer ve aynı renk duvar. Zemin de parlak beyazdır. Bu yalın oda, bir anıt, kilise izlenimi verir. Odada en ufak bir grilik, bir gölge, hatta perspektif açısından gerekli unsurlar bile olmayacaktır. Lacivert giysili iki Genç Kız, kırmızı bir yün çilesini sarmaktadır.

BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Çile, çile,
ne olmak istersin?
İKİNCİ GENÇ KIZ:
Yasemin gibi elbise,
billur kadar ince.
Saat dörtte doğup
onda öleyim.
Yün iplik olayım,
ayağına zincir,
acı defneleri
bir düğümle sıkayım.
KIZ ÇOCUĞU: (*Şarkı söyleyerek*)
Düğüne gittiniz mi?
BİRİNCİ GENÇ KIZ:

No.
NIÑA:
¡Tampoco fui yo!
¿Qué pasaría
por los tallos de la viña?
¿Qué pasaría
por el ramo de la oliva?
¿Qué pasó
que nadie volvió?
¿Fuisteis a la boda?
MUCHACHA 2:
Hemos dicho que no.
NIÑA: (*Yéndose*)
¡Tampoco fui yo!
MUCHACHA 2:
Madeja, madeja
¿qué quieres cantar?
MUCHACHA 1:
Heridas de cera,
dolor de arrayán.
Dormir la mañana,
de noche velar.
NIÑA: (*En la puerta*)
El hilo tropieza
con el pedernal.
Los montes azules
lo dejan pasar.
Corre, corre, corre.
y al fin llegará
a poner cuchillo
y a quitar el pan.
(*Se va.*)
MUCHACHA 2:
Madeja. madeja,

Hayır.
KIZ ÇOCUĞU:
Ben de gitmedim!
Ne oldu acaba
asma filizlerinin orda?
Ne oldu acaba
zeytin dalının altında?
Ne oldu da
kimse dönmedi daha?
Düğüne gittiniz mi?
İKİNCİ GENÇ KIZ:
Hayır dedik ya!
KIZ ÇOCUĞU: (*Çıkar.*)
Ben de gitmedim!
İKİNCİ GENÇ KIZ:
Çile, çile
ne şarkısı söylemek istersin?
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Balmumu yaraların,
mersin acısının.
Sabah uyuyup
gece nöbet tutmanın.
KIZ ÇOCUĞU: (*Eşikten*)
İplik sürtünür
çakmaktaşına.
Mavi tepeler
geçit verir.
Koşar, koşar, koşar,
sonunda başaracak:
bıçağı sokup
canını alacak.
(*Çıkar.*)
İKİNCİ GENÇ KIZ:
Çile, çile

¿qué quieres decir?
MUCHACHA 1:
Amante sin habla.
Novio carmesí.
Por la orilla muda
tendidos los vi.
(*Se detiene mirando la madeja.*)
NIÑA: (*Asomándose a la puerta*)
Corre, corre, corre
el hilo hasta aquí.
Cubiertos de barro
los siento venir.
¡Cuerpos estirados,
paños de marfil!
(*Se va. Aparecen la mujer y la suegra de Leonardo. Llegan angustiadas.*)
MUCHACHA 1:
¿Vienen ya?
SUEGRA: (*Agria*)
No sabemos.
MUCHACHA 2:
Qué contáis de la boda?
MUCHACHA 1:
Dime.
SUEGRA: (*Seca*)
Nada.
MUJER:
Quiero volver para saberlo todo.
SUEGRA: (*Enérgica*)
Tú, a tu casa.
Valiente y sola en tu casa.
A envejecer y a llorar.
Pero la puerta cerrada.
Nunca. Ni muerto ni vivo.

ne anlatmak istersin?
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Âşık dilsizdi.
Damat kızıldı.
Suskun dere kıyısında
gördüm yatıyorlardı.
(*Durup çileye bakar.*)
KIZ ÇOCUĞU: (*Eşikte belirir.*)
Koşar, koşar, koşar
iplik buraya kadar.
Çamura bulanmışlar,
duyuyorum, geliyorlar.
Uzanmış bedenler,
fildişi giysiler!
(*Gider. Leonardo'nun Karısı ve Kayınvalidesi girerler. Kaygılıdırlar.*)
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Geliyorlar mı?
KAYINVALİDE: (*Hırçın*)
Bilmiyoruz.
İKİNCİ GENÇ KIZ:
Düğünde neler oldu?
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Anlatsana.
KAYINVALİDE: (*Sert*)
Hiç.
LEONARDO'NUN KARISI:
Ben dönüp her şeyi öğrenmek istiyorum.
KAYINVALİDE: (*Hırsla*)
Sen, doğru evine.
Evinde metin, tek başına
yaşlanmaya ve ağlamaya.
Ama kapalı kapılar ardında.
Sonsuza dek, onun ne ölüsü, ne dirisi girecek!

Clavaremos las ventanas.
Y vengan lluvias y noches
sobre las hierbas amargas.
MUJER:
¿Qué habrá pasado?
SUEGRA:
No importa.
Échate un velo en la cara.
Tus hijos son hijos tuyos
nada más. Sobre la cama
pon una cruz de ceniza
donde estuvo su almohada.
(*Salen.*)
MENDIGA: (*A la puerta*)
Un pedazo de pan, muchachas.
NIÑA:
¡Vete!
(*Las muchachas se agrupan.*)
MENDIGA:
¿Por qué?
NIÑA:
Porque tú gimes: vete.
MUCHACHA 1:
¡Niña!
MENDIGA:
¡Pude pedir tus ojos! Una nube
de pájaros me sigue: ¿quieres uno?
NIÑA:
¡Yo me quiero marchar!
MUCHACHA 2: (*A la mendiga*)
¡No le hagas caso!
MUCHACHA 1:
¿Vienes por el camino del arroyo?
MENDIGA:

Pencereler çivilenecek.
Yağmurlar, geceler inecek
acı otların üzerine.
LEONARDO'NUN KARISI:
Ne oldu acaba?
KAYINVALİDE:
Önemli değil.
Bir peçe ört yüzüne.
Çocuklar senin çocukların,
işte o kadar. Yatağın üzerine,
külden bir haç koyarsın
onun yastığının durduğu yere.
(*Çıkarlar.*)
DİLENCİ KADIN: (*Eşikten*)
Bir parça ekmek verin, kızlar.
KIZ ÇOCUĞU:
Git buradan!
(*Genç Kızlar bir araya toplanır.*)
DİLENCİ KADIN:
Niçin?
KIZ ÇOCUĞU:
İnliyorsun çünkü. Git.
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Kız!
DİLENCİ KADIN:
Sanki gözlerini istedim! Peşimden
bir kuş bulutu geliyor, birini ister misin?
KIZ ÇOCUĞU:
Ben gitmek istiyorum!
İKİNCİ GENÇ KIZ: (*Dilenci Kadın'a*)
Sen ona kulak asma!
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Dere yolundan mı geldin?
DİLENCİ KADIN:

Por allí vine.
MUCHACHA 1: (*Tímida*)
¿Puedo preguntarte?
MENDIGA:
Yo los vi; pronto llegan: dos torrentes
quietos al fin entre las piedras grandes,
dos hombres en las patas del caballo.
Muertos en la hermosura de la noche. (*Con delectación.*)
Muertos sí, muertos.
MUCHACHA 1:
¡Calla, vieja, calla!
MENDIGA:
Flores rotas los ojos, y sus dientes
dos puñados de nieve endurecida.
Los dos cayeron, y la novia vuelve
teñida en sangre falda y cabellera.
Cubiertos con dos mantas ellos vienen
sobre los hombros de los mozos altos.
Así fue; nada más. Era lo justo.
Sobre la flor del oro, sucia arena.
(*Se va. Las muchachas inclinan la cabeza y rítmicamente van saliendo.*)
MUCHACHA 1:
Sucia arena.
MUCHACHA 2:
Sobre la flor del oro.
NIÑA:
Sobre la flor del oro
traen a los novios del arroyo.
Morenito el uno,
morenito el otro.
¡Qué ruiseñor de sombra vuela y gime
sobre la flor del oro!
(*Se va. Queda la escena sola. Aparece la madre con una vecina. La vecina viene llorando.*)

Oradan geldim.
BİRİNCİ GENÇ KIZ: (*Çekingen*)
Bir şey sorabilir miyim?
DİLENCİ KADIN:
Gördüm onları; yakında gelirler: iki çağlayan
kayaların arasında nihayet dingin,
iki erkek atın ayakları dibinde.
Öldüler gecenin güzelliğinde. (*Hazla*)
Öldüler, evet, öldüler.
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Sus, kocakarı, sus!
DİLENCİ KADIN:
Gözleri yolunmuş çiçekler, dişleri
sertleşmiş kar topakları.
İkisi gitti, gelin dönüyor
kana bulanmış eteği, saçı.
İkisi, örtülere sarılı geliyor,
iri delikanlıların omuzlarında.
İşte böyle, bu kadar. Doğrusu buydu.
Saf altının üstü pis kumlarla doldu.
(*Dilenci Kadın çıkar. Genç Kızlar başlarını eğip tempolu adımlarla çıkarlar.*)
BİRİNCİ GENÇ KIZ:
Pis kumlarla doldu.
İKİNCİ GENÇ KIZ:
Saf altının üstü.
KIZ ÇOCUĞU:
Saf altının üstünde
gelir dereden cesetler.
Biri esmer,
öteki esmer.
Hayalet bülbül uçup inler
saf altının üstünde!
(*Çıkar. Sahne boş kalır. Anne bir Komşu Kadın'la birlikte belirir. Komşu Kadın ağlar.*)

MADRE: Calla.

VECINA: No puedo.

MADRE: Calla, he dicho. (*En la puerta.*) ¿No hay nadie aquí? (*Se lleva las manos a la frente.*) Debía contestarme mi hijo. Pero mi hijo es ya un brazado de flores secas. Mi hijo es ya una voz oscura detrás de los montes. (*Con rabia, a la vecina.*) ¿Te quieres callar? No quiero llantos en esta casa. Vuestras lágrimas son lágrimas de los ojos nada más, y las mías vendrán cuando yo esté sola, de las plantas de los pies, de mis raíces, y serán más ardientes que la sangre.

VECINA: Vente a mi casa; no te quedes aquí.

MADRE: Aquí. Aquí quiero estar. Y tranquila. Ya todos están muertos. A medianoche dormiré, dormiré sin que ya me aterren la escopeta o el cuchillo. Otras madres se asomarán a las ventanas, azotadas por la lluvia, para ver el rostro de sus hijos. Yo, no. Yo haré con mi sueño una fría paloma de marfil que lleve camelias de escarcha sobre el camposanto. Pero no; camposanto, no, camposanto, no; lecho de tierra, cama que los cobija y que los mece por el cielo. (*Entra una mujer de negro que se dirige a la derecha y allí se arrodilla. A la vecina.*) Quítate las manos de la cara. Hemos de pasar días terribles. No quiero ver a nadie. La tierra y yo. Mi llanto y yo. Y estas cuatro paredes. ¡Ay! ¡Ay! (*Se sienta transida.*)

VECINA: Ten caridad de tí misma.

MADRE: (*Echándose el pelo hacia atrás*) He de estar serena. (*Se sienta.*) Porque vendrán las vecinas y no quiero que me vean tan pobre. ¡Tan pobre! Una mujer que no tiene un hijo siquiera que poderse llevar a los labios.

(*Aparece la novia. Viene sin azahar y con un manto negro.*)

VECINA: (*Viendo a la novia, con rabia*) ¿Dónde vas?

NOVIA: Aquí vengo.

MADRE: (*A la vecina*) ¿Quién es?

ANNE: Sus.

KOMŞU KADIN: Elimde değil.

ANNE: Sus dedim. (*Eşikten*) Kimse yok mu? (*Ellerini alnına götürür.*) Oğlum cevap vermeliydi. Ama oğlum artık bir kucak dolusu kuru çiçek. Oğlum artık tepelerin ardında karanlık bir ses. (*Komşu Kadın'a, öfkeyle*) Susar mısın sen? Bu evde ağıt duymak istemiyorum. Sizin gözyaşlarınız, gözden gelen yaş sadece; benim gözyaşlarımsa, yalnız kaldığımda akacak, tabanlarımdan, köklerimden fışkıracak ve kandan daha kızıl olacak.

KOMŞU KADIN: Benim eve gel, burada kalma.

ANNE: Burada kalmak istiyorum. Burada. Rahatça. Artık herkes öldü. Gece yarısı uyuyor olacağım; artık tüfek, bıçak korkusu olmadan uyuyacağım. Bütün anneler, oğullarının yüzünü görmek için pencerelerden eğilecekler, yağmurdan sırılsıklam olacaklar. Ben hariç. Benim uykum soğuk, fildişinden bir güvercin olup buzdan kamelyalar taşıyacak mezarlığa. Yo, hayır; mezarlık değil, mezarlık değil; topraktan döşek; gökyüzünde sallandıkları beşik. (*Siyahlar giyinmiş bir kadın girer, sağa yönelir ve orada diz çöker. Komşu Kadın'a*) Çek ellerini yüzünden. Korkunç günler var önümüzde. Kimseyi görmek istemiyorum. Toprakla bir başıma. Gözyaşlarımla bir başıma. Bir de bu dört duvar. Ah! Ah! (*Bitkin, oturur.*)

KOMŞU KADIN: Kendine acı biraz.

ANNE: (*Saçını geriye atar.*) Serinkanlı olmam lazım. (*Oturur.*) Komşular gelecek, beni böyle zavallı bir halde görmelerini istemem. Zavallı! Öpecek bir tek evladı bile olmayan bir kadın.

(*Gelin girer. Portakal çiçeklerini çıkarmış, siyah bir pelerin giymiştir.*)

KOMŞU KADIN: (*Gelin'i görünce öfkelenir.*) Nereye böyle?

GELİN: Buraya geldim.

ANNE: (*Komşu Kadın'a)* Kim bu?

VECINA: ¿No la reconoces?

MADRE: Por eso pregunto quién es. Porque tengo que no reconocerla, para no clavarla mis dientes en el cuello. ¡Víbora! (*Se dirige hacia la novia con ademán fulminante; se detiene. A la vecina.*) ¿La ves? Está ahí, y está llorando, y yo quieta, sin arrancarle los ojos. No me entiendo. ¿Será que yo no quería a mi hijo? Pero, ¿y su honra? ¿Dónde está su honra? (*Golpea a la novia. Ésta cae al suelo.*)

VECINA: ¡Por Dios! (*Trata de separarlas.*)

NOVIA: (*A la vecina*) Déjala; he venido para que me mate y que me lleven con ellos. (*A la madre.*) Pero no con las manos; con garfios de alambre, con una hoz, y con fuerza, hasta que se rompa en mis huesos. ¡Déjala! Que quiero que sepa que yo soy limpia, que estaré loca, pero que me puedan enterrar sin que ningún hombre se haya mirado en la blancura de mis pechos.

MADRE: Calla, calla; ¿qué me importa eso a mí?

NOVIA: ¡Porque yo me fui con el otro, me fui! (*Con angustia*) Tú también te hubieras ido. Yo era una mujer quemada, llena de llagas por dentro y por fuera, y tu hijo era un poquito de agua de la que yo esperaba hijos, tierra, salud; pero el otro era un río oscuro, lleno de ramas, que acercaba a mí el rumor de sus juncos y su cantar entre dientes. Y yo corría con tu hijo que era como un niñito de agua, frío, y el otro me mandaba cientos de pájaros que me impedían el andar y que dejaban escarcha sobre mis heridas de pobre mujer marchita, de muchacha acariciada por el fuego. Yo no quería, ¡óyelo bien!; yo no que-ría. ¡Tu hijo era mi fin y yo no lo he engañado, pero el brazo del otro me arrastró como un golpe de mar, como la cabezada de un mulo, y me hubiera arrastrado siempre, siempre, siempre, aunque hubiera sido vieja y todos los hijos de tu hijo me hubiesen agarrado de los cabellos!

(*Entra una vecina.*)

KOMŞU KADIN: Tanımadın mı?

ANNE: Onun için soruyorum kim diye. Tanımamak zorundayım çünkü; yoksa dişlerimi boynuna geçirirdim! Yılan! (*Ateş püskürerek GELİN'e doğru yürür; durur. Komşu Kadın'a*) Görüyor musun şunu? Orada dikilmiş, ağlıyor, ben de sakin sakin duruyorum, gözlerini oymuyorum. Kendimi hiç anlamıyorum. Acaba ben oğlumu sevmiyor muydum? Peki ya şerefi? Şerefi nerede? (*Gelin'e vurur. Gelin yere düşer.*)

KOMŞU KADIN: Tanrı aşkına! (*İkisini ayırmaya çalışır.*)

GELİN: (*Komşu Kadın'a*) Ona engel olma; beni öldürsün de ben de onlarla gideyim diye geldim buraya. (*Anne'ye*) Ama ellerinle değil; demir kancayla, orakla, bütün gücünle, kemiklerimi kıra kıra öldür. Ona engel olma! İffetli olduğumu herkes bilsin istiyorum; deli olabilirim, ama beni gömdüklerinde, göğüslerimin beyazlığını hiçbir erkek görmemiş olacak.

ANNE: Sus, sus. Bana ne bundan?

GELİN: Ben öbürüyle gittim, evet, gittim! (*Çırpınırcasına*) Sen olsan sen de giderdin. Ben kavrulmuş bir kadındım, içim dışım yaralarla doluydu; oğlunsa bana evlatlar, toprak ve sağlık vereceğini umduğum azıcık suydu; ama öbürü karanlık bir ırmaktı, üstü dallarla kaplıydı, sazlarının hışıltısını, şarkısının mırıltısını getirirdi bana. Ben senin oğlunla, soğuk sudan bir oğlan çocuğuna benzeyen oğlunla koşardım; öbürü bana yüzlerce kuş gönderir, yürümemi engellerdi; kuşlar bu zavallı, kurumuş kadının, alevlerin yaladığı kızın yaralarına buzlar koyarlardı. Ben istemiyordum; iyi dinle beni! Ben istemiyordum. Benim istediğim, senin oğlundu; ben onu aldatmadım, ama öbürünün bileği, denizdeki dev bir dalga gibi, bir katırın çiftesi gibi sürükledi beni ve daima sürükleyecekti, daima, daima; yaşlansam da, oğlunun bütün evlatları saçımdan yakalayıp çekseler de sürükleyecekti.

(*Bir Komşu Kadın girer.*)

MADRE: Ella no tiene culpa, ¡ni yo! (*Sarcástica.*) ¿Quién la tiene, pues? ¡Floja, delicada, mujer de mal dormir es quien tira una corona de azahar para buscar un pedazo de cama calentado por otra mujer¡

NOVIA: ¡Calla, calla! Véngate de mí; ¡aquí estoy! Mira que mi cuello es blando; te costará menos trabajo que segar una dalia de tu huerto. Pero ¡eso no! Honrada, honrada como una niña recién nacida. Y fuerte para demostrártelo. Enciende la lumbre. Vamos a meter las manos; tú por tu hijo; yo, por mi cuerpo. La retirarás antes tú.

(*Entra otra vecina.*)

MADRE: Pero ¿qué me importa a mí tu honradez? ¿Qué me importa tu muerte? ¿Qué me importa a mí nada de nada? Benditos sean los trigos, porque mis hijos están debajo de ellos; bendita sea la lluvia, porque moja la cara de los muertos. Bendito sea Dios, que nos tiende juntos para descansar.

(*Entra otra vecina.*)

NOVIA: Déjame llorar contigo.

MADRE: Llora, pero en la puerta.

(*Entra la niña. La novia queda en la puerta. La madre en el centro de la escena.*)

MUJER: (*Entrando y dirigiéndose a la izquierda*)
Era hermoso jinete,
y ahora montón de nieve.
Corría ferias y montes
y brazos de mujeres.
Ahora, musgo de noche
le corona la frente.

MADRE:
Girasol de tu madre,
espejo de la tierra.
Que te pongan al pecho
cruz de amargas adelfas;

ANNE: Suç onda değil, bende de değil! (*Alaylı*) Suç kimde peki? Portakal çiçeğinden tacını atıp başka bir kadının ısıttığı yatağa yamanan kadına alçak denir, marazi denir, oynak denir!

GELİN: Sus, sus! Öcünü benden al, buradayım! Benim boynum narindir; bahçenden bir yıldızçiçeği koparmaktan daha kolay olur. Ama şunu bil ki, iffetliyim, yeni doğmuş bir bebek kadar namusluyum! Bunu sana kanıtlayacak kadar da güçlüyüm. Ateşi yak. Ellerimizi ateşe tutalım; sen oğlun adına, ben bedenim adına. Önce sen çekeceksin elini, görürsün.

(*Bir başka Komşu Kadın girer.*)

ANNE: Senin iffetinin benim için ne anlamı var? Senin ölmenin benim için ne anlamı var? Benim için herhangi bir şeyin ne anlamı var? Buğdaylara şükürler olsun, çünkü evlatlarım onların altında; ölülerin yüzüne su serpen yağmura şükürler olsun. Bizi son uykumuzda birleştiren Tanrı'ya şükürler olsun.

(*Bir başka Komşu Kadın girer.*)

GELİN: Bırak da seninle birlikte ağlayayım.

ANNE: Ağla. Ama eşikte.

(*Kız Çocuğu girer. Gelin eşikte durur. Anne sahnenin ortasındadır.*)

LEONARDO'NUN KARISI: (*Girer ve sola yönelir.*)

Yakışıklı bir atlıydı,
şimdi bir kar yığını.
Dolaştı panayırları, dağları,
kadınların kucaklarını.
Şimdi gece yosunları
taçlandırıyor alnını.

ANNE:

Annesinin günebakan çiçeği,
yeryüzünün aynası.
Acı zakkumlardan bir haç
yerleştirsinler göğsüne;

sábana que te cubra
de reluciente seda,
y el agua forme un llanto
entre tus manos quietas.
MUJER:
¡Ay, qué cuatro muchachos
llegan con hombros cansados!
NOVIA:
¡Ay, qué cuatro galanes
traen a la muerte por el aire!
MADRE:
Vecinas.
NIÑA: (*En la puerta*)
Ya los traen.
MADRE:
Es lo mismo.
La cruz, la cruz.
MUJERES:
Dulces clavos,
dulce cruz,
dulce nombre
de Jesús.
NOVIA:
Que la cruz ampare a muertos y vivos.
MADRE:
Vecinas: con un cuchillo,
con un cuchillito,
en un día señalado, entre las dos y las tres,
se mataron los dos hombres del amor.
Con un cuchillo.
con un cuchillito
que apenas cabe en la mano,
pero que penetra fino
por las carnes asombradas

parıltılı ipekten
çarşaflarla örtsünler,
su inleyip ağlasın
kıpırtısız ellerinde.
LEONARDO'NUN KARISI:
Ah, geliyor dört delikanlı
yorulmuş geniş omuzları!
GELİN:
Ah, doldurdu dört yakışıklı
ölüm kokusuyla havayı!
ANNE:
Komşular.
KIZ ÇOCUĞU: (*Eşikten*)
Geliyorlar.
ANNE:
Hep aynı şey.
Haç, hep aynı haç.
KADINLAR:
Güzel çivi,
güzel haç,
güzel ismi
İsa'nın.
GELİN:
Haç ölüleri de, dirileri de korusun.
ANNE:
Komşular: Bir bıçakla,
ufacık bir bıçakla,
ikiyle üç arasında, kader ağlarını ördü,
iki erkek aşk uğruna birbirini öldürdü.
Bir bıçakla,
ufacık bir bıçakla;
avucuna sığar insanın
ne var ki şaşkın bedenin
derinliklerine batar,

y que se para en el sitio
donde tiembla enmarañada
la oscura raíz del grito.
NOVIA:
Y esto es un cuchillo,
un cuchillito
que apenas cabe en la mano;
pez sin escamas ni río,
para que un día señalado, entre las dos y las tres,
con este cuchillo
se queden dos hombres duros
con los labios amarillos.
MADRE:
Y apenas cabe en la mano.
pero que penetra frío
por las carnes asombradas
y allí se para, en el sitio
donde tiembla enmarañada
la oscura raíz del grito.
(*Las vecinas, arrodilladas en el suelo, lloran.*)

Telón

FIN

ta ki düğümlenmiş titreyen
çığlığın kara köküne
rastlayıncaya kadar.
GELİN:
Bir bıçaktı,
ufacık bir bıçaktı,
avucuna sığardı insanın;
pulsuz, ırmaksız balıktı,
ikiyle üç arasında, kader ağlarını ördü
ve bıçak işini gördü,
iki erkek kasıldı kaldı
dudakları sarardı.
ANNE:
Avucuna sığar insanın,
ne var ki şaşkın bedene
bir buz parçası gibi batar
ta ki düğümlenmiş titreyen
çığlığın kara köküne
rastlayıncaya kadar.
(*Yere diz çökmüş olan Komşu Kadınlar ağlar.*)

Perde

SON